

ARBEIDS- OG
INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Vedlegg til statsbudsjettet 2008
Publikasjonskode: A - 0020 B

Bevilgninger til samiske formål i statsbudsjettet 2008

Bevilgninger til samiske formål

Som urfolk og minoritet i fire stater har samene behov for og rett til en særlig status i henhold til internasjonal og nasjonal rett. Norge har et særskilt ansvar for utvikling av samenes språk, kultur og levekår. Grunnlovens § 110a pålegger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske befolkning skal kunne styrke og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har samordningsansvaret for statlig samepolitikk. Prinsippet om departementenes sektoransvar gjelder på alle fagområder, og departementene har ansvar for å følge opp samepolitikken innenfor sine sektorer. Dette gjelder også de ordningene som er overført til Sametinget.

Med denne publikasjonen vil regjeringen gi en kort og samlet framstilling av de ulike departementenes forslag til bevilgninger til samiske formål i 2008. Årets hefte omfatter bevilgninger som ikke har vært omtalt tidligere, slik at tallene i enkelte tilfeller ikke vil være sammenlignbare med fjorårets publikasjon.

Sametinget.....	2
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	3
Utenriksdepartementet	8
Kunnskapsdepartementet	10
Justis- og politidepartementet.....	13
Kultur- og kirke departementet	14
Kommunal- og regionaldepartementet.....	17
Helse- og omsorgsdepartementet	18
Barne- og likestillingsdepartementet.....	19
Landbruks- og matdepartementet.....	20
Miljøverndepartementet	24

Oversikt over bevilgninger til samiske formål (1000 kr):

	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008	Pst. endring 2007-2008
Utenriksdepartementet	2 550 ¹⁾	2 500 ¹⁾	2 ²⁾	
Kunnskapsdepartementet	209 206	238 154	249 526	4,8
Justis- og politidepartementet	4 740	4 600	3 ³⁾	
Kultur- og kirke departementet	58 861	84 582	86 480	2,2
Kommunal- og regionaldepartementet		300	2 100	
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	171 562	179 300	210 100	17,2
Helse- og omsorgsdepartementet	36 000	37 300	40 500	8,6
Landbruks- og matdepartementet	151 883	149 927	156 100	4,1
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	10 000			
Miljøverndepartementet	2 000	2 000	3 000	50
Samlet bevilgning	646 802	698 663	747 806	7,0
Samefolkets fond		4 700	4 700	
Sum	646 802	703 363	752 506	7,0

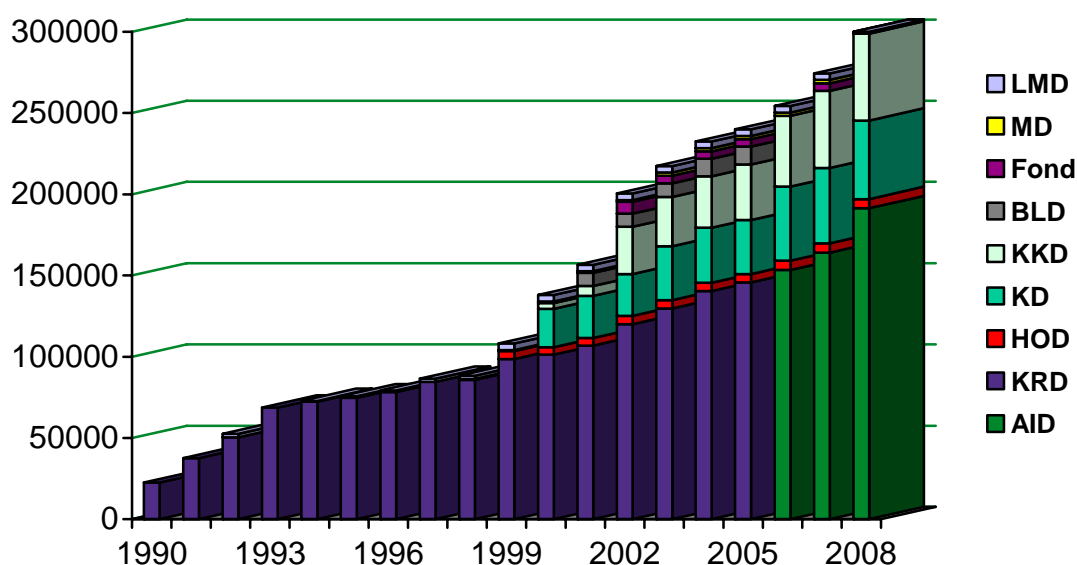
¹⁾ Beløpet er et anslag over tilskudd gitt til samiske formål/urfolksformål.

²⁾ Beløpet til samiske formål fordeles senere.

³⁾ Samlet bevilgning til samiske formål fordeles senere.

Sametinget

Sametinget vil ifølge budsjettforslaget forvalte omlag 311 mill. kr til samiske formål i 2008. Dette er en økning på ca. 35,7 mill. kr fra 2007 (13 pst). Sametingets første hele driftsår var 1990, og da hadde Sametinget et budsjett på 31,7 mill. kr. Utviklingen er i tråd med myndighetenes målsetting om at Sametinget skal ha større innflytelse og myndighet i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkningen.

Sametinget er etablert gjennom sameloven for å etterleve Grunnlovens § 110a. Som folkevalgt organ har Sametinget stor frihet. Det er ikke en etat eller et underliggende organ i forhold til regjeringen, og den enkelte statsråd er derfor ikke ansvarlig for Sametingets politiske virksomhet eller for de politiske vedtakene Sametinget gjør på de ulike områdene. Arbeids- og inkluderingsministeren har likevel et overordnet konstitusjonelt ansvar når det gjelder bevilgningen gitt over kap. 680 Sametinget. Når det gjelder bevilgninger til Sametinget over øvrige departementers budsjett, er det vedkommende fagstatsråd som har det konstitusjonelle ansvaret og oppfølgingsansvaret for om bevilgede midler benyttes i tråd med Stortingets forutsetninger.

Sametinget fikk i 1999 unntak fra bevilgningsreglementets § 4 om bruttobudsjettering og får hele sin bevilgning fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet på én 50-post. Tilsvarende overføres bevilgningene fra Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirke departementet og Miljøverndepartementet over 50-poster. Sametinget gis på denne måten et særlig selvstendig ansvar og frihet med hensyn til ressursdisponeringen. Sametinget fordeler bevilgningen i sitt plenumsmøte i november, med forbehold om Stortingets budsjettvedtak. Med de føringer som er lagt i Stortingets budsjettvedtak, fordeler Sametinget bevilgningen etter egne prioriteringer.

Sametinget er tillagt forvaltningsansvar for visse administrative forhold, slik som valg til sameting, fordeling av økonomiske tilskudd, fastsetting av nærmere bestemte deler av læreplaner for skolen, forvaltning av samiske kulturminner etter kulturminneloven og tilhørende forskrifter og oppnevning av representanter til ulike offentlige organer. Sametinget utøver dessuten myndighet og innflytelse gjennom deltakelse og representasjon i en rekke utvalg, styrer og råd.

Sametinget informerer om egen virksomhet på nettsiden www.samediggi.no.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
680	50	Sametinget	153 350	164 100	191 400
680	54	Sametinget		4 700	4 700
681	72	Samisk språk, informasjon m.v. ¹⁾	5 782	4 600	5 800
681	74	Dokumentasjon, formidling mv.			1 300
682	01	Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter	4 619	2 300	2 675
683	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>			650
683	01	Ressurssenter for natur- og reindriftstjenester	375	1 000	
684	01	Internasjonalt fag- og formidlingscenter for reindrift	2 436	2 600	3 025
684	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>			550
685	90	Finnmarkseiendommen	5 000		
Sum			171 562	179 300	210 100

¹ Postene 70 og 72 ble slått sammen til én post 72 fra 2006.

² Regnskapstallet innbefatter bl.a. bevilgningen på 1,2 mill. kroner fra Utenriksdepartementet

³ I tillegg fikk Kompetansesenteret for urfolks rettigheter en bevilgning på 1,2 mill. kroner fra Utenriksdepartementet.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	post	Tiltak
601	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag
601	50	Norges forskningsråd, Program for samisk forskning

Overordnede mål i samepolitikken

Regjeringen legger til grunn at staten Norge opprinnelig er etablert på territoriet til to folk, samer og nordmenn, og at begge folkene har den samme rett og det samme krav på å kunne utvikle sin kultur og sitt språk. Samepolitikken som føres skal tjene den samiske befolkningen, slik at samisk språk, kultur og samfunnsliv skal ha en sikker framtid i Norge.

Grunnloven § 110a og sameloven er det nasjonale grunnlaget for regjeringens samepolitikk. Regjeringen legger videre vekt på at de internasjonale menneskerettighetskonvensjoner som Norge har sluttet seg til og som har særskilt betydning for samene, bl.a. FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (særlig artikkel 27) og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, blir oppfylt.

Regjeringens mål kommer for øvrig til uttrykk i følgende målsettinger:

1. Videreutvikle statens samarbeidsformer med Sametinget og med det samiske sivile samfunn
Arbeidet med samiske og samiskrelaterte spørsmål skjer i dag innenfor rammen av Regjeringens målsetting om en helhetlig samepolitikk, der samene selv gjennom Sametinget og samiske organisasjoner er medspillere og premissleverandører.

ILO-konvensjon nr. 169 Om urfolk og stammefolk i selvstendige stater fastsetter at Regjeringen har en plikt til å konsultere samene i saker som kan få direkte betydning for dem. Avtale om nærmere prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget i slike saker ble inngått 11. mai 2005. Prosedyrene ble fastsatt ved kgl.res. 1. juli 2005. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har i samråd med øvrige departementer utarbeidet en veileder for statlige myndigheters konsultasjoner med Sametinget og eventuelle øvrige samiske interesser. Konsultasjonsprosedyrene og veilederen finnes på Arbeids- og inkluderingsdepartementets internetsider.¹ Arbeids- og inkluderingsdepartementet har igangsatt en evaluering av hvordan

¹ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/tema/Samepolitikk/Konsultasjonsplikt-i-samiske-saker.html?id=86931>

konsultasjonsordningen fungerer. Evalueringen vil bli omtalt i stortingsmeldingen om samepolitikken som vil bli lagt fram våren 2008.

Under arbeidet med konsultasjonsavtalen ble det enighet om at det er nødvendig å se på prosedyrene for utarbeidelsen av Sametingets budsjett som en egen sak fordi prosedyrer i forbindelse med budsjettarbeid reiser en rekke særskilte spørsmål og problemstillinger. En arbeidsgruppe oppnevnt av Regjeringen og Sametinget avleverte den 27. april 2007 en rapport om Sametingets formelle stilling og budsjettprosedyrer mellom Regjeringen og Sametinget. Regjeringen vil drøfte saken i den planlagte stortingsmeldingen om samepolitikken.

2. Helhet og sammenheng i samepolitikken nasjonalt og internasjonalt

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har det overordnede samordningsansvaret for statlig samepolitikk. Fagdepartementene har ansvar for å ta initiativ til å følge opp gjennomføringen av samepolitikken innenfor sine sektorer.

Regjeringen har videreført samarbeidet som ble etablert i 2000 mellom de respektive ministrene som er ansvarlige for samiske saker, og sametingspresidentene i Finland, Sverige og Norge, der en regelmessig orienterer, drøfter og behandler samiske spørsmål av felles interesse. Målsetningen er å styrke og utvikle det samiske folkets språk, kultur, næringer og samfunnsliv. Samarbeidet har uformell, men nær tilknytning til Nordisk Ministerråd.

I Regjeringens nordområdestrategi, fremlagt i 2006, er urfolkens situasjon, fremtidige utfordringer og muligheter et viktig tema. Regjeringen vil at urfolkene i nord skal ha en sterk posisjon og rolle i utviklingen av egen situasjon og vil bidra til at urfolkene får økte muligheter til å samhandle seg imellom og med aktuelle samarbeidspartnere i nordområdene. Regjeringen vil i nært samarbeid med aktuelle samiske institusjoner og organisasjoner, bidra til kunnskaps- og kompetanseutvikling i nordområdene, herunder innen rammen av Arktisk råd og prosjektsamarbeid med Nordvest-Russland. Bevilgningen til nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland er ikke rettet direkte mot samiske formål, men prosjektsamarbeid mellom urfolk er ett av satsingsområdene, jf. kap. 118 Nordområdetiltak mv., post 70 Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland. Prosjekter som støttes retter seg normalt mot samiske og andre urfolksmiljøer i Arktisk, Russland og Norge.

3. Styrke samiske næringer og sikre naturgrunnet for samisk kultur

I tråd med Soria Moria-erklæringen foreslår Regjeringen at det i 2008 etableres et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i samiske strøk. Sametinget vil få ansvaret for å administrere programmet, herunder vurdere å gjennomføre særskilte prosjekter og tildele midler for å sikre utvikling og innovasjon innen innlandsfiske, laksefiske, fjordfiske og reindriftsturisme, jf. kap. 680, post 50 Sametinget. Verdiskapningsprogrammet bør omfatte en utvikling av duodji som næring ved å bygge ut en struktur med veilednings- og produksjonsverksteder for duodji (med nye verksteder og veilederstillinger) som dekker hele det samiske bosettingsområdet. Programmet legger også opp til ekstra tilskudd til bedrifter som har lærlinger i duodji.

Norge har gjennom ratifikasjon av Konvensjonen om biologisk mangfold forpliktet seg til å ivareta samers tradisjonelle kunnskap, jfr. artikkel 8 (j). Regjeringen vil styrke arbeidet med kartlegging, dokumentasjon og videreføring av tradisjonelle samiske kunnskap i Norge. Dette er viktig for å sikre en bærekraftig bruk av det biologisk mangfold, så vel som for å sikre samenes kultur og levemåte i framtida. Et slikt arbeid bør i stor grad skje lokalt, av lokale aktører. Det bør utvikles egnede opplegg for registrering av tradisjonskunnskap, utvikles kompetanse og metoder for innsamling, samt definere strategier for nye dokumentasjonstiltak. Regjeringen ønsker å prioritere et arbeid med dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap i Norge, jf. kap. 681 Tilskudd til samiske formål, post 74 Dokumentasjon, formidling mv.

4. Fremme bruk av samisk språk og sikre at offentlig forvaltning tar hensyn til samiske brukeres kulturbakgrunn

Regjeringens fremste mål når det gjelder samisk språk, er å øke bruken av samisk i det offentlige rom. Samisk språk skal kunne benyttes på alle samfunnsarenaer. Mer offentlig informasjon må utgis også på samisk. Regjeringen har derfor bl.a. etablert samisk som et eget språkvalg på lik linje med nynorsk på Regjeringens internettsider, jf. www.regjeringen.no.

Regjeringen foreslår at Sametingets budsjett økes med 5 mill. kroner som følge av at forvaltningsområdet for samisk språk fra 2008 vil bli utvidet til også å omfatte Snåsa kommune.

Østsamene er en meget liten gruppe, og østsamisk kultur og språk i Norge er under sterkt press. Det er behov for å sette inn tiltak for å styrke kulturen og språket. Regjeringen vil i 2008 sette av midler til ulike revitaliseringstiltak av østsamisk kultur over kap. 681 Tilskudd til samiske formål, post 72 Samisk språk informasjon m.v. Aktuelle tiltak vil bli utformet i dialog med østsamene og Sametinget.

Det sørsamiske språket er også under sterkt press, med bare noen få hundre brukere. Et viktig tiltak for å styrke sørsamisk språk vil være å gi også de sørsamiske språkbrukerne IT-redskaper som en hjelp til rettskrivingen. Sametinget driver et prosjekt der målet er å utvikle et samisk korrekturprogram for elektronisk tekstbehandling. En stavekontroll til brukere av nordsamisk og lulesamisk er under utarbeidelse, og vil foreligge i løpet av 2007. Denne teknologien vil være et svært viktig hjelpemiddel for å ta vare på og utvikle samisk språk. Prosjektet er finansiert av Sametinget og flere departementer, og skal være ferdig i løpet av 2010.

For å bidra til å revitalisere sørsamisk språk og kultur ble det under Stortingets budsjettbehandling for budsjetterminen 2007 satt av 500 000 kroner til Elgå skole i Engerdal, jf. Budsjettinnst. S. nr. 5 (2006-2007). Bevilgningen videreføres i 2008.

5. Legge til rette for samisk forskning og økt kunnskap om det samiske samfunn

Se omtale under kap. 601, post 21 Spesielle forsknings- og utredningsprogram/Kap. 601, post 50 Norges forskningsråd, Program for samisk forskning.

6. Synliggjøring og formidling av samisk kultur

Informasjon og økt kunnskap om samer og samisk kultur vil kunne motvirke negative holdninger til samene og til samiske kulturuttrykk.

Gjennom prosjektet Samiske veivisere – Ofelaš får tre samiske ungdommer i oppgave å informere ikke-samisk ungdom om samisk språk, kultur og samfunnsliv.² Veiviserne oppnevnes for et år av gangen og besøker blant annet videregående skoler over hele landet. Administrativt er de tilknyttet Samisk høyskole i Kautokeino, som er ansvarlig for den praktiske gjennomføringen av prosjektet. Statskonsult har på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet evaluert prosjektet. Evalueringen viser at veiviserprosjektet har hatt positiv effekt gjennom å gi informasjon om samer og samisk kultur, og bidra til å motvirke fordommer og vrangforestillinger om samer. Regjeringen vil derfor videreføre veiviserprosjektet som et fast tiltak. På bakgrunn av Statskonsults vurderinger, vil Regjeringen også drøfte en ev. utvidelse av prosjektet med sametingspresidentene og ministrene i de nordiske land.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet utgir det elektroniske nyhetsbrevet Nytt om samepolitikken 4–6 ganger i året.³ Målet med nyhetsbrevet er både å spre kunnskap om samiske forhold til allmennheten, og nå ut til den samiske befolkningen med aktuell informasjon. Nyhetsbrevet inneholder aktuelt stoff om arbeidet med samepolitikken.

² Se www.samiskeveivisere.no for mer informasjon om de samiske veiviserne.

³ www.regjeringen.no

Kap. 601, post 21 Spesielle forsknings- og utredningsprogram/Kap. 601, post 50 Norges forskningsråd, Program for samisk forskning

Som en del av kvalitetsreformen er det foretatt en gjennomgang av samisk høyere utdanning og forskning, jf. St.meld. nr. 34 (2001-2002) *Kvalitetsreformen Om høyere samisk utdanning og forskning* og Innst. S. nr. 12 (2002-2003).

Norges forskningsråd har startet et nytt program for samisk forskning i 2007. Programmet har som mål å fremme langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold, og bidra til rekruttering og videre utvikling av samisk som vitenskapsspråk. I tillegg legges det vekt på internasjonalt forskningssamarbeid, nettverksbygging og formidling av forskningen. Programperioden er utvidet fra 5 til 10 år. Kunnskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet finansierer programmet.

Kap. 680, post 50 Sametinget

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslår at Sametinget tildeles 191,4 mill. kroner i 2008. Av økningen på 22,6 mill. kroner skal 8,4 mill. kroner finansiere inventar og utstyr i de deler av det nye vitenskapsbygget i Kautokeino som Sametinget skal benytte. Videre skal 5 mill. kroner dekke Sametingets merutgifter i forbindelse med at forvaltningsområdet for samisk språk vil bli utvidet til også å omfatte Snåsa kommune i 2008. Det er også foreslått satt av 350 000 kroner i 2008 til Sametingets arbeid knyttet til gjennomføringen av Sametingsvalget i 2009.

I tråd med Soria Moria-erklæringen foreslår Regjeringen at det i 2008 etableres et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner. Sametinget vil få ansvaret for å administrere programmet, herunder vurdere å gjennomføre særskilte prosjekter og tildele midler for å sikre utvikling og innovasjon innen innlandsfiske, laksefiske, fjordfiske og reindriftsturisme, jf. omtale under delmål 3. Regjeringen har foreslått en bevilgning på 6,5 mill. kroner til etableringen av et verdiskapningsprogram for næringskombinasjoner i 2008. De administrative kostnadene knyttet til driften av programmet er inkludert i bevilgningsforslaget.

Kap. 680, post 54 Avkastning av Samefolkets fond

Under behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2000 vedtok Stortinget 16. juni 2000 å bevilge 75 mill. kroner til et «Samefolkets fond». Om fondets formål uttalte flertallet i finanskomiteen at avkastningen av fondet skulle gå til ulike tiltak som ville styrke samisk språk og kultur. I vedtaket fra Stortinget blir opprettelsen av fondet omtalt som en kollektiv erstatning for de skader og den uretten fornorskingspolitikken har påført det samiske folk. Det foreslås en bevilgning på 4,7 mill. kroner i 2008, som utgjør avkastningen av fondet for 2007. Avkastningen av fondet er ikke en del av Sametingets rammebevilgning.

Kap. 681, post 72 Samisk språk, informasjon o.a.

Regjeringen vil videreføre satsingen på samisk språk og informasjon om samiske forhold. I 2008 vil tiltak som kan bidra til å revitalisere østsamisk kultur og sørsamisk språk bli særlig prioritert, jf. omtale under delmål 4. Regjeringen foreslår å øke kap. 681, post 72 Samisk språk, informasjon mv. med 1 mill. kroner i 2008 til 5,8 mill. kroner.

Kap. 681, post 74 Dokumentasjon, formidling mv.

Regjeringen ønsker i 2008 å styrke arbeidet med ivaretagelsen av tradisjonell samisk kunnskap i Norge. Regjeringen foreslår derfor at det fra 2008 opprettes et nytt kap. 681 Tilskudd til samiske formål, post 74 Dokumentasjon, formidling mv. Hovedformålet med tilskuddsposten

vil være å støtte tiltak som har til formål å innhente, systematisere og formidle samers tradisjonelle kunnskaper. Regjeringen foreslår at det bevilges 1,3 mill. kroner til en satsing på tradisjonell samisk kunnskap i 2008.

Kap. 682 Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter, post 1 Driftsutgifter og 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter har som målsetting å øke kunnskapen om og forståelsen for urfolks rettigheter. Senteret har utarbeidet egne web-sider.⁴ Her finnes bl.a. informasjon om senteret og dets virksomhet, samt utredninger, rapporter og artikler om urfolks rettigheter. Senteret utgir også et eget tidsskrift Gáldu Čála – Tidsskrift for urfolks rettigheter.

Regjeringen foreslår en bevilgning på 2,675 mill. kroner til drift av senteret over Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett i 2008. Det vil også bli satt av midler til senteret over Utenriksdepartementets budsjett. I tillegg foreslås det bevilget 650 000 kroner til finansiering av inventar og utstyr i de deler av det nye vitenskapsbygget i Kautokeino som Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter skal benytte.

Kap. 684 Internasjonalt fag- og formidlingscenter for reindrift, post 1 Driftsutgifter og 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

For å styrke det internasjonale samarbeidet om reindrift er det etablert et internasjonalt fag- og formidlingscenter for reindrift i Kautokeino. Senteret skal medvirke til å formidle og utveksle informasjon og få i stand faglig samarbeid mellom reindriftsfolk i arktiske områder. Arbeidet skal være rettet mot næringsutøvere, offentlige myndigheter, forskningsmiljø og andre fagmiljø, og internasjonale organisasjoner og samarbeidsorgan.

Det foreslås å øke bevilgningen til drift av senteret med 350 000 kroner i 2008 til om lag 3 mill. kroner. I tillegg foreslås det bevilget 550 000 kroner til finansiering av inventar og utstyr i de deler av det nye vitenskapsbygget i Kautokeino som Internasjonalt fag- og formidlingscenter for reindrift skal benytte.

⁴ www.galdu.org

Utenriksdepartementet

Kap.	post	Tiltak
115	70	Tilskudd til presse, kultur og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>
116	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner
118	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, <i>kan overføres</i>
163	71	Humanitært bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>

Kap 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål, post 70 Tilskudd til presse, kultur og informasjonsspørsmål, *kan overføres*

Tilskudd som gis under denne posten skal bl.a. bidra til å styrke interessen for og kunnskapen om Norge i utlandet, og styrke kulturlivets internasjonale samarbeid. Profileringen av Norge som sentral aktør i nordområdene er ledd i dette arbeidet. I 2007 ble 10 mill. kroner øremerket tiltak knyttet til Nordområdestrategien. Urfolksdimensjonen er en integrert del av de fleste prosjekter knyttet til disse midlene. Av prosjekter med en særlig urfolkstilknytning i 2007 kan nevnes støtte til samisk filmfestival, støtte til Riddu Riddu-festivalen, støtte til Sjøsamisk studieforbund og støtte til samisk deltakelse på norsk kulturfestival i Fargo, USA.

I 2006 ble det gitt et tilskudd på 50 000 kroner til Riddu Riddu-festivalen under kap. 115 Presse-, kultur og informasjonsformål, post 70 Tilskudd til presse, kultur og informasjonsspørsmål. Det ble i tillegg utbetalt i alt 255 000 kroner under kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling, post 01 Driftsutgifter til urfolks journalistkonferanse og til utveksling av journaliststudenter ved Samisk høgskole.

Støtte til prosjekter for å styrke urfolksdimensjonen anslås til ca. 1 mill. kroner i 2007. Dette inkluderer de midler som går til samiske kunstnere og annen samisk deltakelse i forbindelse med den øvrige støtte til festivaler, festspill og andre kulturelle mønstringer herunder Barents Spektakel og Barentsdagene. Arbeidet innen Nordområdestrategien planlegges videreført på samme nivå i 2008.

Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

Formålet med denne bevilgningen er å ytes tilskudd til urfolksrepresentanters deltakelse i internasjonalt samarbeid i nordområdene på områder der deres interesse er særlig berørt, samt å styrke deres forutsetninger for å delta i denne type samarbeid. Bevilgningen nyttes i første rekke til tilskudd til samer og til russiske urfolk, og i all hovedsak til dekning av norske og russiske urfolksrepresentanters deltakelse på møter i Arktisk råd og i Barentsrådet. For 2007 er det for dette formålet et samlet budsjett på 600 000 kroner. Det tas sikte på en videreføring av denne bevilgningen i 2008.

Kap. 118 Nordområdetiltak mv., post 70 Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, *kan overføres*

Over bevilgningen til Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland gis det blant annet støtte til urfolksprosjekter som bidrar til fremme av demokrati og næringsutvikling. I 2006 ble det gitt om lag 2 mill. kroner i tilskudd til slike prosjekter, herunder 0,5 mill. kroner gjennom Barentssekretariatet i Kirkenes til urfolksprosjekter i russisk del av Barentsregionen. I 2007 vil nivået på støtten til urfolksprosjekter i Nordvest-Russland minst ligge på samme nivå. Det tas sikte på en videreføring av bevilgningen i 2008.

Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter, post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter, *kan overføres*

Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter i Kautokeino, som er opprettet på grunnlag av forslag i St.meld. nr. 21 (1999-2000) Handlingsplan for menneskerettigheter, finansieres av Utenriksdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Utenriksdepartementets bidrag finansieres over kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter, post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter, *kan overføres*. Støtten fra Utenriksdepartementet var på 1,2 mill. kroner i årene 2004 -2007. Det forventes at støtten til kompetansesenteret i 2008 vil bli videreført på samme nivå som tidligere.

Utenriksdepartementet har på bakgrunn av søknad støttet Sametingets internasjonale virksomhet. Støtten i 2004 på 500 000 kroner, i 2005 på 350 000 kroner og i 2007 på 550 000 kroner. Utenriksdepartementet vil som tidligere vurdere evt. søknader fra Sametinget om fortsatt støtte til deres internasjonale urfolksarbeid. Også disse midlene tildeles over kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter, post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter, *kan overføres*.

Kunnskapsdepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
206	50	Samisk utdanningsadministrasjon Tilskudd til Sametinget	29 453 ¹⁾		
223	50	Samisk utdanningsadministrasjon, Tilskudd til Sametinget		30 572	31 887
222	01	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat, Driftsutgifter og utstyrsanskaffelser, <i>kan overføres</i>	85 600	88 000	89 500
225	63	Tilskudd til samisk grunnpøpløring, <i>kan overføres</i>	43 060	47 775	51 196
226	21	Kvalitetsutvikling i grunnpøpløringen, Spesielle driftsutgifter	3 500	4 000	4 000
231	50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	11 435	11 870	12 380
248	21	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen, Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan benyttes under post 70</i>	1 200	¹⁾	
274	50	Statlige høyskoler, Statstilskudd	34 958 ²⁾		
275	50	Høyskoler, Basisfinansiering statlige høyskoler		47 651	50 900
	51	Resultatbasert finansiering statlige høyskoler		3 525	3 501
	52	Forskningsfinansiering statlige høyskoler		4 761	6 162
Sum			209 206	238 154	249 526

¹⁾ Bevilgningen er overført til kap. 226 post 21 fra 1. januar 2006

²⁾ Tall er hentet fra Samisk høyskoles regnskap.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over disse kapitler og poster:

Kap.	post	Tiltak
271	50	Universitetet i Tromsø, Statstilskudd
285	52	Norges forskningsråd, Forskningsformål

Kap. 223 Samisk utdanningsadministrasjon, post 50 Tilskudd til Sametinget

Bevilgningen (tidligere kap. 206) dekker utgifter til Sametingets opplæringsavdeling, til produksjon og utvikling av læremidler for samiske elever, til læreplaner på samisk og til å gi råd og veiledning til lærere som gir oppløring til samiske elever i barnehage, grunnskole og videregående oppløring. Bevilgningen til Sametinget foreslås videreført på samme nivå som i 2007.

Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat, post 01 Driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen på kapitlet dekker blant annet drift av skole og internat ved Sameskolen i Midt-Norge, Hattfjelldal og undervisnings- og internattjenester ved sameskolene i Snåsa og Målselv kommuner, samt samisk videregående skole i Karasjok og Samisk videregående skole og rein-driftsskole i Kautokeino. I tillegg bevilges midler til å dekke utgifter til ventelønn for tidligere ansatte ved nedlagte statsinternat i Finnmark.

I samråd med utdanningsavdelingene til Sametinget og Fylkesmannen i Finnmark skal skolene også ta del i arbeidet med å styrke voksenoppløringstilbudet for den samiske befolkningen.

Formålet med bevilgningen er å gi samiske elever opplæringsforhold som bidrar til å styrke deres samisk språk og identitet.

En arbeidsgruppe med representanter for Kunnskapsdepartementet, Sametinget og Utdanningsdirektoratet leverte sommeren 2007 en innstilling om det framtidige forvaltningsansvaret for de statlige samiske videregående skolene. Utvalget foreslår at forvaltningen av de to skolene legges til Fylkesmannen i Finnmark. Rapporten er sendt Sametinget til uttalelse.

For 2008 foreslås det å videreføre bevilgningen til samiske grunn- og videregående skoler på samme nivå som i 2007.

Kap. 225 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 63 Tilskudd til samisk i grunnopplæringa, kan overføres

Målet med tilskuddsordningen er å medvirke til at det blir gitt opplæring i og på samisk, i samsvarende med de rettighetene som går fram av § 6-2 og 6-3 i opplæringslova, samt å styrke læreres kompetanse i samisk språk og kultur.

I skoleåret 2006–07 fikk om lag 2 672 elever i grunnskolen opplæring i samisk som første- eller andrespråk. Tilsvarende tall for skoleåret 2005-06 var 1 945. Antall som velger samisk som første eller andrespråk har derfor økt. I tillegg fikk 1 110 elever opplæring i samisk språk og kultur i 2005-06. Faget samisk språk og kultur ble ikke videreført i 2006-07 etter ønske fra Sametinget. Det totale antall elever som får opplæring i samisk er derfor redusert etter innføringen av Kunnskapsløftet.

I videregående opplæring fikk 285 elever/lærlinger opplæring i samisk våren 2007. Av disse fikk 283 opplæringen i fylkeskommunale skoler og 2 i frittstående skoler. Våren 2006 ble det gitt samiskopplæring til 310 elever/lærlinger i videregående opplæring; 305 i fylkeskommunale og 5 i frittstående skoler.

Prognosen for 2008 viser at elevtallet vil øke. Det foreslås at bevilgningen økes i 2008.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, post 21 Spesielle driftsutgifter

Kunnskapsdepartementet gir støtte til Sametinget for å stimulere bruken av IKT i samisk utdanning, med særlig fokus på utvikling av et samisk skolenett og digitale læremidler på samisk. Det er utviklet samiskspråklige diagnostiske leseprøver for grunnskolen, og disse er tilgjengelig for skoler med samiske elever. I tillegg er det gitt støtte til fjernundervisning i det sørsamiske området og til pedagogiske utviklingsprosjekter i regi av Sametinget. I samarbeid med Kirke- og kulturdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet gis det støtte til utvikling av et elektronisk ordretteprogram for samisk språk. Det gis også støtte til samisk læreplanarbeid. For 2008 foreslås det bevilget 4 mill. kroner over kap. 226, post 21.

Kap. 231 Barnehager, post 50 Tilskudd til samiske barnehagetilbud

Det foreslås å bevilge kroner 12 380 000 i tilskudd til samiske barnehagetilbud over kap. 231 post 50 i 2008. Formålet med tilskuddet er å legge til rette for at samiske barn skal få utviklet språket sitt og kulturbakgrunnen sin i barnehagen.

Tilskuddsordningen omfatter tilskudd til samiske barnehager, tilskudd til språktiltak i norske barnehager med samiske barn og midler til informasjons- og utviklingsarbeid og veiledning. Det er Sametinget som forvalter tilskuddsordningen. I 2006 ble det fordelt tilskudd til 43 samiske barnehager, mens 23 norske barnehager med samiske barn fikk tilskudd til samisk språkopplæring. Sametinget tildelte videre midler til utviklingsarbeid og pedagogisk materiell til bruk i barnehager. Det foreslås at bevilgningen for 2008 videreføres på samme nivå som i 2007.

Kap. 271 Universiteter, post 50 Basisfinansiering statlige universitet

Det blir bevilget midler til samiske formål gjennom Universitetet i Tromsø. Fra 2002 er det tildelt midler til stipendiatstillinger øremerket for samisk forskning.

Kap. 275 Høgskoler, post 50 Basisfinansiering statlige høgskoler

Regjeringen har gjennomgått samisk høyere utdanning og forskning ved Samisk høgskole og andre institusjoner som et ledd i Kvalitetsreformen, jf. Innst. S. nr. 12 (2002–2003) og St.meld. nr. 34 (2001–2002)

Regjeringen ser det som viktig å øke kunnskapsgrunnlaget om samiske samfunnsforhold, samt samisk språk og kultur. Regjeringens vil derfor blant annet styrke samisk høyere utdanning og forskning generelt, samt øke rekrutteringen av samiskspråklige studenter. Ett av tiltakene som nevnes i St.meld. nr. 34 (2001–2002) er styrking av sørsamisk språk og kultur og lulesamisk. Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Bodø er fra 2005 tildelt midler til styrking og videreutvikling av henholdsvis sørsamisk og lulesamisk.

Samisk høgskole har utarbeidet en langsiktig plan for å bli akkreditert som vitenskapelig høgskole, jf. Innst. S. nr. 12 (2002–2003) og St.meld. nr. 34 (2001–2002).

Nordisk Samisk Institutt ble en egen enhet ved Samisk høgskole i 2005.

Nordisk ministerråd vedtok at alle nordiske institutt skulle overdras til vertsnasjonene, og i perioden 2005-07 trappet Nordisk ministerråd ned finansieringen av Nordisk Samisk Institutt. Nedtrappingen skjer over en periode på fire år, og 2008 er siste året med nedtrapping. Grunnet denne nedtrappingen har Kunnskapsdepartementets bevilgning til Samisk høgskole økt med 1,2 mill. kroner både i 2005, 2006 og 2007. Det foreslås at bevilgningen til Samisk høgskole økes med 1,2 mill. kroner også i 2008. Bevilgningen har da økt med total 4,8 mill. kroner fra 2005-2008.

Samisk vitenskapsbygg i Kautokeino

I samarbeid med Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kultur- og kirke departementet arbeider Kunnskapsdepartementet med å oppføre et nytt samisk vitenskapsbygg i Kautokeino. I forbindelse med statsbudsjettet for 2006, jf. St.prp. nr. 1 (2005 – 2006) og Budsjettinnst. S. nr. 12 (2005 – 2006), ble det gitt startbevilgning til Samisk vitenskapsbygg i Kautokeino. Bygget er forventet ferdigstilt for innflytting i 2009. Formålet med nybygget er blant annet å samle samiskspråklige oppgaver og samisk vitenskapelig virksomhet i et større miljø. Samisk høgskole, Studentsamskipnaden i Indre Finnmark, Samisk spesialpedagogisk støtte og Nordisk Samisk Institutt vil sammen med Sametingets språk- og opplæringsavdeling, Gáldu – Kompetansesenter for urfolksrettigheter, Internasjonalt fag- og formidlings senter for reindrift og Samisk arkiv være brukere av bygget.

I 2007 ble det bevilget 15,7 mill. kroner til brukerutstyr for enhetene underlagt Kunnskapsdepartementet. Bevilgningen videreføres i 2008.

Kap. 275, Høgskoler, post 52 Forskningsfinansiering

I 2008 styrkes Samisk høgskole ved at det bevilges midler til en stipendiatstilling knyttet til regional utvikling og innovasjon.

Kap. 285, Norges forskningsråd, post 52 Forskningsformål

Samisk forskning får støtte over kap. 285 post 52. Midlene har i hovedsak gått til Program for samisk forskning, som ble avsluttet i 2006. Programmet har vært finansiert med midler fra Kunnskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Et nytt program for samisk forskning er startet i 2007 og skal løpe i ti år. Programmet har som mål å fremme langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold, bidra til rekruttering og videre utvikling av samisk som vitenskapsspråk. Det legges også vekt på internasjonalt forskningssamarbeid, nettverksbygging og formidling av forskning. Det bevilges om lag 6,7 mill. kroner over kap. 285, post 52 til programmet i 2007. Nivået vil ventelig bli det samme i 2008.

Justis- og politidepartementet

Kap.	post	Tiltak
400	01	Samerettsutvalget/Forskningsprosjektet samiske sedvaner og rettsoppfatninger
440	01	Midler til politidistrikter med kommuner i forvaltningsområdet for samisk språk
470	72	Tilskudd til Rettshjelpskontoret i Indre Finnmark

Kap. 400 Justisdepartementet, post 01 Driftsutgifter

I 2007 har Justisdepartementet avsatt 2,9 mill. kroner til Samerettsutvalget på kap. 400, post 01, hvorav et mindre beløp er øremerket til forskningsprosjektet om samiske sedvaner og rettsoppfatninger utenfor Finnmark fylke. Forbruket i 2006 var til sammen ca. 3,073 mill. kroner. Forskningsprosjektet vil avsluttes i 2007. Samerettsutvalget vil avgi sin innstilling i løpet av høsten 2007. Utgiftene i 2007 har vært dekket innenfor Justisdepartementets rammer.

Kap. 440 Politidirektoratet - Politi- og lensmannsetaten, post 01 Driftsutgifter

Det har i flere år vært stilt midler til disposisjon over kap. 440, post 01 for politidistrikter med tospråklig befolkning (samisk/norsk). Målsettingen er å motivere til økt kunnskap om det samiske språk i politidistrikter med samisk befolkning. Politidistrikter som har merarbeid som følge av tospråklighet, kan søke om tilskudd fra de avsatte midlene. Ordningen administreres av politimesteren i Vestfinnmark politidistrikt i henhold til egen instruks.

Avsetningen for 2007 er på 400 000 kroner. Forbruket i 2005 og 2006 var på henholdsvis 263 837 kroner og 138 870 kroner. Med utgangspunkt i regnskapstallene for tidligere år vil det bli vurdert å justere avsetningen for 2008.

Kap. 470 Fri rettshjelp, post 72 Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak

Rettshjelpskontoret Indre Finnmark ble opprettet i 1997. Det understrekes i prosjektbeskrivelsen at "store deler av befolkningen her er samer som er en minoritetsgruppe med særlige problemer, både språklig og geografisk. Behovet for rettshjelp må i denne gruppen regnes som ekstra stort". Det er dårligere advokatdekning i området enn på landsbasis. Dette er også noe av bakgrunnen for driften av kontoret.

Justisdepartementets tilskudd for 2007 til Rettshjelpskontoret Indre Finnmark er ca. 1,28 mill. kroner. Det tas sikte på å tildele et tilsvarende beløp (prisjustert) i 2008. Forbruket i 2006 var ca. 1,33 mill. kroner.

Kontoret hadde 188 saker til behandling i 2006. Det ble gitt muntlig rådgivning ved 180 saker.

Kultur- og kirke departementet

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Tiltak	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
320	53	Samiske kulturformål	43 743	47 405	53 543
320	73	Nasjonale kulturbygg (Østsamisk museum)	0	20 000	9 700
320	73	Nasjonale kulturbygg (Ája Samisk Senter)	0	1 500	3 000
326	78	Samisk språkteknologi	500	500	
335	75	Tilskudd til samiske aviser	13 368	13 877	18 887
340	71	Tilskudd til kirkelige formål	1 250	1 300	1 350
Sum			58 861	84 582	86 480

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	Post	Tiltak
326	01	Språk, litteratur- og bibliotekformål
329	01	Arkivformål, driftsutgifter
334	72	Knutepunktinstitusjoner
340	01	Kirkelig administrasjon, driftsutgifter
340	75	Trosopplæring
341	01	Presteskaper, driftsutgifter

Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 53 Samiske kulturformål

Midler til samiske tiltak under Kultur- og kirke departementets budsjett er samlet under denne posten. Midlene dekker tilskudd til samisk spesialbibliotek, mobil bibliotekjeneste, samisk kunstnerstipend, utstillingsvederlag til samiske kunstinstitusjoner, stedsnavntjenesten og oppfølging av samisk språklov, samiske museer, samiske musikkfestivaler og Beavvváš Sámi Teáhter.

Kultur- og kirke departementet foreslår at det i 2008 blir satt av 53,5 mill. kroner over kap. 320, post 53 Samiske kulturformål. Bevilgningen til samiske kulturformål er dermed økt med 21,4 mill. kroner over tre år.

Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 73 Nasjonale kulturbygg

Kostnadsrammen for Østsamisk museum i Neiden er fastsatt til 37 mill. kroner. Statsbygg er byggherre. Byggingen ble igangsatt i sommeren 2007. Bygget skal stå ferdig i 2008. Bevilgningens behovet for 2008 er 9,7 mill. kroner. Det vil da gjenstå behov for 2,5 mill. kroner i 2009, som gjelder utgifter i garantiperioden.

Ája Samisk Senter har en viktig oppgave i bevaringen og utviklingen av den sjøsamiske kulturen. I 2005 finansierte Troms fylkeskommune en delutvidelse av senteret. Det gjenstår å gi museet og det samiske biblioteket forsvarlige arealer. I tillegg må eksisterende kultursal fornyes. Prosjektet skal gjennomføres innenfor 22 mill. kroner i tilskudd fra staten. Statsbygg er byggherre. Det foreslås 3,0 mill. kroner til prosjektering i 2008.

Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 01 Samisk bibliografi

Nasjonalbiblioteket har siden 1993 hatt samisk bibliografi som særskilt oppgave. I tillegg til det samiskspråklige materialet tas det også med litteratur på andre språk, innen alle fag og emner som berører samiske forhold. Målet er en felles nordisk bibliografi.

Kap. 329 Arkivformål, post 01 Driftsutgifter

Samisk arkiv er fra 2005 etter ønske fra Sametinget overført fra Sametinget til Riksarkivaren.

Kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner

Det er en forutsetning for tilskuddet til Nordnorsk filmsenter AS under kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, at det skal produseres minst én samisk film i året med støtte fra selskapet.

Samisk filmproduksjon og tilskuddene til samiske filmproduksjoner er for øvrig nærmere omtalt i St.meld. nr. 22 (2006-2007) *Veiviseren. For det norske filmløftet*.

Kap. 335 Pressestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser

Tilskudd til samiske aviser bevilges over kap. 335 post 75. De samiske avisene har mottatt statsstøtte siden 1979, fra 1987 over egen budsjettpost. Over posten gis det tilskudd til produksjon av samiske aviser og tilskudd til produksjon av avissider på lulesamisk. I tillegg gis det et øremerket tilskudd til publikasjonen Nuorttanaste. Tilskuddsordningen forvaltes av Medietilsynet og er regulert i forskrift av 17. mars 1997 om tilskudd til samiske aviser. Pressestøtten er først og fremst begrunnet ut fra pressens betydning for demokrati og ytringsfrihet. I tillegg har de samiske avisene en viktig oppgave i forhold til å opprettholde og videreutvikle det samiske skriftspråket. For 2008 er det foreslått en bevilgning på nær 18,9 mill.kr.

Kap. 340 Kirkelig administrasjon, post 01 Driftsutgifter, post 71 Tilskudd til kirkelige formål og post 75 Trosopplæring

I driftsbevilgningen som tildeles Kirkerådet under kap. 340 post 01 inngår også bevilgningen til Samisk kirkeråd. Samisk kirkeråd ble opprettet av Kirkemøtet 1992. Rådet skal samordne kirkens innsats blant de samiske befolkningsgrupper og arbeide for å bedre folks kjennskap til samisk kirkeliv.

Under post 71 har det gjennom flere år vært gitt tilskudd til Det norske Bibelselskap til oversettelse av bibelske tekster til lule-, sør- og nordsamisk. I hovedsak går tilskuddet til oversettelse av Det gamle testamente til nordsamisk, et arbeid som ble påbegynt i 1998 og var forventet å gå over ti år. Av økonomiske grunner er oversettelsesarbeidet forskjøvet noe i tid. For 2008 foreslås en bevilgning på kr 1 350 000.

Av tilskuddet som bevilges under post 75 Tilskudd til trosopplæring i Den norske kirke, er utviklingen av et opplæringstilbud forankret i samisk språk, kultur og historie et prioritert innsatsområde. Et eget prosjekt er på denne bakgrunnen etablert i hele Indre Finnmark prosti, som har en stor andel samiskspråklig befolkning. Målsettingen ved prosjektet er å utvikle et trosopplæringstilbud som er forankret i den lokale kristne tradisjonen og som formidles på barnas samiske morsmål. Høsten 2007 vil det bli etablert en nettside for samisk trosopplæring, med materiell på nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk, kvensk og norsk. I tillegg gjennomføres tiltak i regi av Samisk kirkeråd, bl.a. for å rekruttere personer med samisk morsmål til kirkelige stillinger. Budsjettforslaget for 2008 innbærer en ytterligere økning i bevilgningen til trosopplæringsreformen.

Kap. 341 Presteskapet, post 01 Driftsutgifter

I bevilgningene til presteskapet under kap. 341, post 01, inngår også kirkelig betjening av den samiske befolkningen. I Nord-Hålogaland bispedømme er det flere samisktalende prester, og en stiftskapellan med tjeneste blant spredtboende samer. I Nidaros bispedømme er det opprettet en preste- og diakonstilling med tjeneste overfor sørsamene i bispedømmet. Den norske kirke har også en egen tolketjeneste, som omfatter tre tolker i 70 pst. stilling og to tolker i 20 pst. stilling.

Posten omfatter også bevilgninger til Kirkelig utdanningscenter i nord. Utdanningscenteret ble opprettet i Tromsø i 1997 for å gi et kirkelig utdanningstilbud i nord, og bl.a. med det formål å profilere det samiske perspektivet i praktisk-kirkelig utdanning.

Spillemidler til samisk idrett

Ved fordelingen av overskuddet til Norsk Tipping AS for spilleåret 2006 til idrettsformål i 2007, ble det avsatt 500 000 kroner til samisk idrett. Tilskuddet ble overført til Sametinget, som er ansvarlig for den videre fordelingen av midlene i tråd med målsettingen for tilskuddet. Det vil tas stilling til eventuell fordeling av spillemidler til samisk idrett for 2008 i forbindelse med hovedfordelingen av spillemidler til idrettsformål våren 2008.

Formålet med tilskuddet er å støtte opprettholdelse og videreutvikling av de særegne samiske idrettsaktiviteter som er en del av tradisjonell samisk kultur. Tilskuddet skal primært benyttes til aktiviteter rettet mot barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år).

Kommunal- og regionaldepartementet

(i 1000 kr)

Kap	post	Benevnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
552	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i>	¹⁾	300	2 100

¹⁾Nytt program

Kap. 552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling, *kan overføres*

Kommunal- og regionaldepartementet bevilger 2,1 mill. kroner per år til gjennomføring av et samisk program innenfor mål 3 i et europeisk territorielt samarbeid i den nye perioden 2007-2013 (tidligere Interreg IIIA). Det samiske programmet, Sápmi, inngår som et delprogram i Interreg IVA Nord. Formålet med bevilgningen er å fremme regional næringsutvikling og verdiskapning over landegrensen, gjennom å stimulere til omstilling, innovasjon og nyetablering, og ved samarbeid mellom regionale, nasjonale og internasjonale aktører. Midlene som bevilges finansierer den statlige andelen i de grenseregionale programmene.

Sekretariatsfunksjonen for Sápmi deles mellom Troms fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune. Midlene overføres til Troms fylkeskommune, som er det sekretariatsfylket som ivaretar økonomiforvaltningen i Sápmi.

Helse- og omsorgsdepartementet

(i 1000 kr)					
Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
724	21	Forsøk og utvikling i primærhelsetjenesten mv, <i>kan nyttes under post 70</i>	11 800	12 200	13 000

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapittel:

(i 1000 kr)					
Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
743	75	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	24 200	25 100	27 500

Kap. 724 Helsepersonell og tilskudd til persontiltak, post 21 Forsøk og utvikling i primærhelsetjenesten mv, kan nyttes under post 70

Utvikling av helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning

For 2007 disponeres 12,5 mill kroner til videreføring av tiltak på grunnlag av handlingsplanen "Mangfold og likeverd". Av disse midlene er 5,9 mill kroner overført Sametinget. Sosial- og helsedirektoratet forvalter om lag 6,6 mill kroner. Av disse midlene er Senter for samisk helseforskning i 2007 tildelt 5,6 mill kroner.

Midlene inkluderer også et grensekommunesamarbeid mellom kommuner i Nord-Finland, Finnmark og Nord-Troms på ca 1 mill kroner.

Departementet skal sammen med Sametinget videreføre arbeidet. Hovedprinsippene i Mangfold og likeverd danner grunnlaget for et videre arbeid. Det vises for øvrig til kap.743 Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse for omtale av utvikling av nasjonale kompetansebaser for tjenester til samisk befolkning innen psykisk helsevern.

For 2008 forslås midler til videreføring av arbeidet.

Kap. 743 Statlig stimulering av psykisk helse, Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, kan overføres

Det er under etablering et samisk kompetansesenter for utvikling av psykiatriske tjenester til den samiske befolkning med henholdsvis en familieavdeling i Karasjok og en voksenavdeling i Lakselv, jf St.prp. nr. 63 (1997-1998). Helse Nord har utarbeidet en overordnet plan for kompetansesenteret. Hovedutfordringen for det kliniske arbeidet er å åpne virksomhet for forskningsaktivitet og utvikle et system for formidling av klinisk erfaring. Kompetansesenterets kliniske virksomhet er en integrert del av kompetansesenteret. Familieavdelingen i Karasjok ble åpnet i 2004, og akutteamets virksomhet fungerer som et ambulant team.

Hovedutfordringen for det kliniske arbeidet er dels å bygge opp kompetanse på språk og kultur samt flerkulturell forståelse, dels å åpne virksomheter for forskningsaktivitet og utvikle et system for formidling av klinisk erfaring.

Barne- og likestillingsdepartementet

Kap.	Post	Tiltak
857	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., kan overføres
855	21	Statlig forvaltning av barnevernet, spesielle driftsutgifter
850	01	Barneombudet, driftsutgifter

Kap 857 Barne- og ungdomstiltak, post 79 Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., kan overføres

Målet med tilskuddsposten er å stimulere til internasjonalt samarbeid på barne- og ungdomsområdet. Målgruppen er frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner, enkeltpersoner og grupper av barn og ungdom, institusjoner som arbeider med barn og ungdom, samt offentlige myndigheter lokalt, regionalt og nasjonalt.

Innenfor rammen av denne posten vil Barne- og likestillingsdepartementet bidra til gjennomføringen av Nordområdestrategien ved å prioritere det ungdomspolitiske samarbeidet i Barentsregionen. Det vil bli avsatt midler til multilaterale prosjekter og aktiviteter for barn og ungdom i Barentsregionen. Målgruppene for bevilgningen er barn og ungdom fra de 13 regionene og urbefolkningene i Barentsregionen. Midlene forvaltes av Barentssekretariatet i Kirkenes.

Kap. 855 Statlig forvaltning av barnevernet, Post 21 Spesielle driftsutgifter

Barnevernets utviklingssenter i Nord-Norge får midler fra Barne- ungdoms- og familiedirektoratet til utvikling av tiltak og prosjekter for utvikling av det samiske perspektivet i barnevernet.

Kap. 850 Barneombudet Post 01 Driftsutgifter

Hovedmål for ombudets virke framgår i lov om barneombud. Barneombudets overordnede oppgaver er å fremme barns interesser i samfunnet, herunder vurdere om lovverket, forvaltning og rettspraksis samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs konvensjon om barnets rettigheter.

Samiske barn og unges rettigheter skal ivaretas, og et tettere samarbeid mellom Barneombudet og blant annet Sametinget skal utvikles. Barneombudet samarbeider med ombudene i Sverige og Finland for å øke kompetansen om samiske barn og unge. Barneombudet har også vært i kontakt med disse barneombudene med tanke på å få etablert et felles prosjekt i samarbeid med de respektive sametingene på Nordkalotten. Bevilgningen til Barneombudet ble i 2007 økt med 1 million kroner blant annet for å styrke arbeidet med å sikre samiske barn og unges rettigheter. Denne styrkingen videreføres også i 2008.

Landbruks- og matdepartementet

(i 1000 kr)

Kap	Benevnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
1147	Reindriftsforvaltningen	53 069	57 427	59 100
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	98 764	92 500	97 000
	Sum	151 883	149 927	156 100

Kap. 1147 Reindriftsforvaltningen

(i 1000 kr)

Post	Tiltak	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
01	Driftsutgifter	38 280	38 528	39 042
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 543	6 349	6 508
70	Tilskudd til fjellstuer	757	680	680
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	9 489	11 870	9 870
82	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>			3 000
	Sum	53 069	57 427	59 100

Reindriftsforvaltningen skal legge til rette for at målene i reindriftspolitikken blir nådd. Reindriftsforvaltningen forvalter reindriftsloven og virkemidlene under reindriftsavtalen. Reindriftsforvaltningen er også sekretariat og utøvende organ for Reindriftsstyret og områdestyrene, og har en rådgivende funksjon i forhold til næringen.

Reindriftspolitikken bygger på to selvstendige verdigrunnlag; en næringspolitisk produksjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. De reindriftspolitiske målene er sammenfattet i begrepet "En bærekraftig reindrift". Med dette menes en reindrift som har økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft.

Rapport 2006

Reindriftsforvaltningen skal medvirke til å sikre ressursgrunnlaget for en bærekraftig reindrift. Dette omfatter for eksempel at forvaltningen i samarbeid med næringen skal fastsette rammevilkår, drive rettleiding for å legge til rette for god avkastning og føre kontroll med at rammevilkår blir overholdt. Ressurssituasjonen og forekomsten av rovvilt påvirker i vesentlig grad driftsforholdene i reindriften. Det er derfor viktig med nært samarbeid mellom rovviltforvaltningen og reindriftsforvaltningen i de ulike regionene. Arbeidet skjer fortløpende gjennom innsamling av data om reintallet, tap, beitebruk og ressurssituasjon med mer. Dette blir sikret gjennom offentlige tellinger, befaringer av beite, administrering av transport, fornying og vedlikehold av grensegjerder, samt informasjon og rettleiding av distriktsstyrene, sonestyrene, siidaene og den enkelte reineier. I sammenheng med ressursforvaltningen blir det også gjennomført driftskontroll, konfliktløsninger og kontroll av avtaletiltak.

I 2006 startet forvaltningen arbeidet med en treårig plan for fastsetting av resterende rammebetingelser i Finnmark. Planen er en oppfølging av Riskrevisjonens undersøkelse av bærekraftig bruk av reinbeiteressursene i Finnmark. Forvaltningen har i 2006 i hovedsak konsentrert seg om de ytre grensene, og områdegrensen mellom Øst- og Vest-Finnmark er behandlet av Reindriftsstyret.

Reindriftsstyret vedtok på slutten av 2005 å evaluere prosessen med fastsetting av øvre reintall i Vest-Finnmark. Evalueringen ble gjennomført av Samisk høgskole. Evalueringen viser bl.a. at samspillet mellom reindriftsutøvere og forvaltningen ikke har vært god nok, og at målet om øvre reintall ikke er nådd innen fastsatt frist. Imidlertid påpekes det at situasjonen hadde vært vesentlig verre om ikke tiltak hadde blitt iverksatt.

Reindriftsforvaltningen har et ansvar for å ivareta reindriftens arealinteresser i den allmenne arealforvaltningen. En vesentlig del av ressursene ved forvaltningen går med til denne type saker. Utfordringen er at tallet på enkeltsaker er økende.

Reindriftsforvaltningen har arbeidet med å øke reindriften sin innvirkning gjennom de virkemidlene som styrer arealbruken. Ved endringer av lover og forskrifter som styrer arealbruken har forvaltningen gitt innspill.

De siste årene har interessen for å etablere vindkraftverk økt. Mange av kraftverkene er søkt lokalisert innenfor reinbeiteområdene. Reindriftsforvaltningen har løpende gjennomført tematiske konfliktvurderinger for vindkraftprosjekter som er omsøkt. I løpet av 2006 har man registrert at ulike vindkraftaktører har vist større interesse sørover i reinbeiteområdene. Dette har særlig vært synlig i Nord-Trøndelag reinbeiteområde.

Fra Reindriftens utviklingsfond er det overført 2 mill kroner til Samisk utviklingsfond.

Det er lagt til rette for at reindriftsutøverne kan levere meldingsskjemaet og søknader om tilskudd/rovvilterstatninger elektronisk. Videre er det utarbeidet rettleidningsmateriell og interne samordningsregler for tilskuddsbehandling.

Det er gjennomført tellinger av rein i Finnmark samt i de sørlige reinbeiteområdene. I de tilfeller hvor det har vært større avvik mellom tellinger og utøverne sine egne rapporter, er det satt i verk tiltak.

Reindriftsnytt er utgitt med 4 nummer. Magasinet har om lag 1400 abonnenter og vender seg til reindriftsutøvere og forvaltning. Reindriftsforvaltningen har gitt ut Ressursregnskapet for reindriften, samt Totalregnskapet for reindriften.

Budsjettforslag 2008

Stortinget vedtok 7. juni 2007 en ny reindriftslov. Loven trådte i kraft 1. juli 2007. Loven er basert på at reindriften er avhengig av de biologiske ressursene, og at bruken av disse må være bærekraftig i et langsiktig perspektiv. Loven skal bidra til en sikring av reindriftens arealer som reindriftens viktigste ressursgrunnlag. Loven skal også legge til rette for økonomisk og kulturell bærekraft. Reindriften er en næring, samtidig som den er av sentral betydning for samisk kultur. Det er lagt til rette for større grad av internt selvstyre i næringen. Samtidig er det utformet sanksjonsregler som gir myndighetene hjemmel til å følge opp med ulike former for tiltak dersom det interne selvstyret ikke fungerer, eller det er nødvendig med hensyn til ressursgrunnlaget eller andre samfunnshensyn. Reindriftsforvaltningen skal drive aktiv informasjonsvirksomhet om den nye loven, og støtte Landbruks- og matdepartementet i utarbeiding av nødvendige forskrifter og rundskriv.

Forvaltningen skal også i 2008 prioritere arbeidet med å gjennomføre en treårig plan for fastsetting av manglende rammebetingelser, med hovedvekt på Finnmark. Dette arbeidet er ikke minst viktig for næringen. Det er gjennom klare rammebetingelser man kan gi reindriften den nødvendige trygghet og muliggjøre en effektiv oppfølging av de juridiske virkemidlene. Fastsetting av rammebetingelser har ikke hatt den forventede progresjon. Årsaken til dette er flere. Her nevnes særskilt reindriftens oppmerksomhet omkring bruksrettenes omfang. Med bakgrunn i de utfordringene man har møtt, vil departementet i samarbeid med forvaltningen vurdere andre metoder for å få slutført arbeidet. I den sammenheng vil tiltak for å få nødvendige rettslige avklaringer stå sentralt.

For å ha nødvendig kontroll med utviklingen i reindriften, skal forvaltningen sikre at nødvendig grunnlagsdata om bl.a. beiteforhold og slaktevekter blir innhentet.

Reindriftsforvaltningen skal fortsette å etablere nettverk og allianser til andre offentlige organ, og gjøre disse kjent med reindriftens behov for sammenhengende areal, samt konsekvensene

for reindriften av ulike tiltak innenfor reinbeiteland. Videre skal forvaltningen arbeide for å få dokumentert reindriftens arealbruk og gjøre denne kjent for kommuner og fylker.

Reindriftsforvaltningen skal være en aktiv pådriver i forhold til endringer av lover og forskrifter som styrer arealbruken. Videre skal forvaltningen satse på økt kompetanse i forhold til gjeldende regelverk både blant egne tilsatte og blant reindriftsutøverne.

Reindriftsforvaltningen skal arbeide videre med å få verdiklassifisert reindriftens arealer.

I sammenheng med at det er etablert en metode for konfliktvurdering av særskilte områder ved vindkraftutbygging, skal forvaltningen løpende utarbeide en tematisk konfliktvurdering for reindrift av meldte og omsøkte vindkraftprosjekt.

Reindriftsforvaltningen skal bistå i en effektivering av henholdsvis ny norsk-svensk reinbeitekonvensjon, samt eventuelle reinbeiteavtaler i Rørosregionen.

Reindriftsforvaltningen skal bidra til at verdiskapingen i reindriften øker. I samarbeid med næringens organer og andre aktører, skal forvaltningen bidra til at de økonomiske ressursene over reindriftsavtalen nyttes på en formålstjenlig måte som gir størst effekt og verdiskaping. I sammenheng med dette skal forvaltningen arbeide for at virkemidlene fra Reindriftens utviklingsfond og Verdiskapingsprogrammet for reindrift blir koordinert, slik at effekten av de to ordningene blir størst mulig. Videre skal forvaltningen arbeide for å legge til rette for en positiv samhandling mellom reindriftsnæringen, Innovasjon Norge og egen forvaltning i gjennomføringen av verdiskapingsprogrammet.

Reindriftsforvaltningen skal arbeide aktivt for å synliggjøre behovet og legge til rette for å styrke kvinnes stilling i reindriften. Videre er det sentralt at arbeidet med verdiskaping i reindriften blir sett i sammenheng med satsingen på de kvinnerettede tiltakene. Et viktig forhold i likestillingen er rekruttering.

Reindriftsforvaltningen skal medvirke til at man får utarbeidet et enklere og bedre regelverk for tilskuddsordningene. I 2008 skal Reindriftsforvaltningen sørge for å videreføre arbeidet med å legge til rette for elektroniske selvbetjeningsløsninger i forvaltningen, systemutvikling og gi innspill til forenklinger i de økonomiske virkemidlene over reindriftsavtalen. Videre skal forvaltningen arbeide for å sikre rask og lik behandling av de enkelte utøverne i de ulike reinbeiteområdene. Som en del av kontrollarbeidet skal forvaltningen fortsette å telle rein i de ulike reinbeiteområdene. Ved større avvik mellom telling og utøvernes egen rapportering, skal det settes inn tiltak. Reindriftsforvaltningen skal delta aktivt i arbeidet med å utvikle konfliktforebyggende tiltak i forhold til andre næringsinteresser.

Dokumentasjon av reindriftens arealbruk og rettigheter er avgjørende for næringen sin fremtid. Nettverk og allianser til andre offentlige organer skal gjøres kjent og øke aksepten for reindriftens nærvær. Videre er det stilt krav om nær kontakt mellom næringens representanter og Reindriftsforvaltningen for å opparbeide tillit og forståelse. Et slikt samarbeid er avgjørende for å nå målet om en bærekraftig utvikling.

Reindriftsforvaltningen skal være en virksomhet som utnytter sine ressurser på en effektiv måte, og som gjennom forvaltning og rådgivning sikrer brukerne effektive tjenester.

Reindriftsforvaltningen skal videreføre innsatsen mot utvikling av personal- og lønnspolitikk, kompetanseoppbygging, organisasjonsutvikling, økonomistyring, ledelsesutvikling, arbeidsmiljø, interne driftsoppgaver samt IKT. I forhold til kompetanseoppbygging skal forvaltningen særlig prioritere opplæring av de tilsatte i samisk språk.

Kapittel 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen

(i 1000 kr)

Post	Tiltak	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	40 800	37 300	39 800
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 900	5 900	6 200
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	47 445	47 500	49 200
79	Velferdsordninger	1 800	1 800	1 800
82	Kostnader vedrørende radioaktivitet i rein	2 819		
	Sum 1151	98 764	92 500	97 000

Kapittelet omfatter bevilgninger til gjennomføring av reindrifftsavtalen. Videre har kapittelet frem til 2008 også omfattet bevilgninger for dekning av kostnader i forbindelse med radioaktivitet i reinkjøtt. Denne bevilgningen er fra og med 2008 overført til kapittel 1147 *Reindrifftsforvaltningen*. Reindrifftsavtalen er, ved siden av reindrifftsloven, det viktigste operative redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken. Her fastsettes bruken av de økonomiske virkemidlene, bl.a. ut fra reindrifftslovens intensjoner og bestemmelser. For nærmere omtale av mål og strategier i reindrifftspolitikken vises det til St. prp. nr. 74 (2006-2007) og Innst. S. nr. 284 (2006-2007) *Om reindrifftsavtalen 2007-2008, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2007*.

Miljøverndepartementet

(i 1000 kr)

Kap.	post	Benevnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
1429	50	Tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid	2 000	2 000	3000

Kap. 1429 Riksantikvaren, post 50 Tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid

Miljøverndepartementet viderefører ordningen med tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid. Tilskuddsordningen skal ivareta overordnede kulturminnefaglige hensyn i arbeidet med samiske kulturminner og kulturmiljøer. Posten er foreslått økt med 1,0 mill. kroner i 2008 til 3,0 mill. kr. Midlene skal i hovedsak nyttes til større vedlikeholds- og restaureringsarbeid. Midlene stilles til disposisjon for Sametinget gjennom tildelingsbrev.

Miljøverndepartementet har delegert myndighet etter kulturminneloven til Sametinget.

Utgitt av :
Arbeids- og
inkluderingsdepartementet

Offentlige institusjoner kan
bestille flere eksemplarer av
denne publikasjonen fra:
Departementenes servicesenter
E-post:
publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefaks: 22 24 27 86
www.publikasjoner.dep.no
Publikasjonskode: A - 0020 B

Trykk: 10/2007 - 3500

BARGO- JA SEARVADAHTTINDEPARTEMEANTA

2008 stáhtabušehta mielddus
Prentehusnummir: A - 0020 S

Juolludeamit sámi áigumušaide 2008 stáhtabušeahhta

Juolludusat sámi ulbmiliidda

Sápmelaččat leat njealji stáhta eamiálmot ja unnitlohku, ja sis lea dárbu ja vuoigatvuohta erenomáš árvui riikkaidgaskasaš ja riikka álbmotrievtti mielde. Norggas lea erenomáš ovddasvástádus ovddidit sámi giela, kultuvrra ja eallinlági. Vuodđolága § 110a geatnegahtta stáhta eiseválddiid fuolahit sámeálbmogii vejolašvuođa nannet ja ovddidit gielas, kultuvrras ja servodateallimis.

Bargo- ja searvadahttindepartemeanttas lea ovddasvástádus ovttahttit stáhta sámapolitihka. Departemeanttaid suorgeovddasvástádusprinsihppa gusto buot fágasurggiide, ja departemeanttain lea ovddasvástádus čuovvolit sámapolitihka surggiideaset siskkobealde. Dat gusto maiddáid daidda ortnegiidda maid Sámediggi hálddaša.

Dáinna diehtočállosiin áigu Ráđđehus oanehaččat ja oppalaččat čilget iešguđet departemeanttaid juolludanevttohusaid sámi ulbmiliid várás 2008:s. Dán jagi gihppagis leat maiddáid juolludusat mat eai leat ovdal leamaš, ja danne ii sáhte buot loguid buohtastahit diimmá loguiguin.

Sámediggi.....	2
Bargo- ja searvadahttindepartemeanta	3
Olgoriikkadepartemeanta	8
Máhttodepartemeanta	10
Justis- ja politidepartemeanta	13
Kultur- ja girkodepartemeanta	14
Gielda- ja guovlodepartemeanta.....	17
Dearvvašvuođa- ja fuolahusdepartemeanta.....	18
Mánaid- ja dásseárvodepartemeanta	19
Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta	20
Birasgáhttendepartemeanta	24

Juolludusat sámi ulbmiliidda (1000 kr:n):

	Rehketdoallu 2006	Salderejuvvon bušeahtta 2007	Evttohus 2008	Pst. rievdadus 2007-2008
Olgoriikkadepartemeanta	2 550 ¹⁾	2 500 ¹⁾	2)	
Máhttodepartemeanta	209 206	238 154	249 526	4,8
Justis- ja politidepartemeanta	4 740	4 600	3)	
Kultur- ja girkodepartemeanta	58 861	84 582	86 480	2,2
Gielda- ja guovlodepartemeanta		300	2 100	
Bargo- ja searvadahttindepartemeanta	171 562	179 300	210 100	17,2
Dearvvašvuođa- ja fuolahusdepartemeanta	36 000	37 300	40 500	8,6
Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta	151 883	149 927	156 100	4,1
Odasmahttin- ja hálddahusdepartemeanta	10 000			
Birasgáhttendepartemeanta	2 000	2 000	3 000	50
Ollislaš juolludus	646 802	698 663	747 806	7,0
Sámeálmotfoanda		4 700	4 700	
Submi	646 802	703 363	752 506	7,0

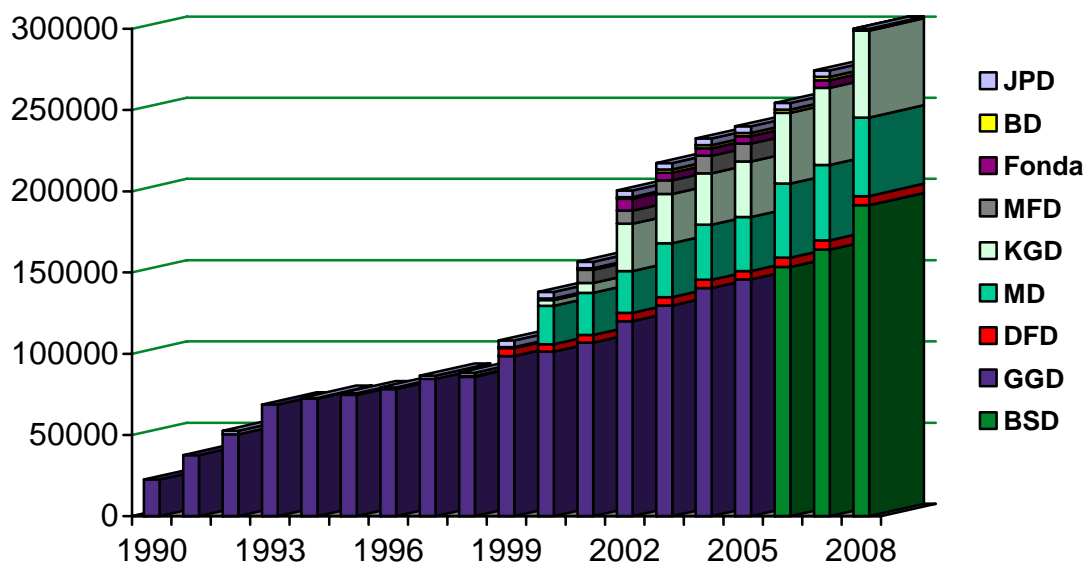
¹ Dát lohku lea meroštallan dan doarjagis mii juolluduvvo sámi ulbmiliidda/eamiálmotulbmiliidda.

² Juolludus sámi ulbmiliidda juhkkjuvvo manjel.

² Olles juolludus sámi ulbmiliidda juhkkjuvvo manjel.

Sámediggi

2008:s hálddaša Sámediggi bušeahhtaevvtohusa mielde sullii 311 milj. kruvnno sámi ulbmiliidda. Dat lea sullii 35,7 milj. kruvnno lassáneapmi 2007 (13 pst) ektui. Sámedikki vuosttaš olles doaibmajahki lei 1990, ja dalle lei Sámedikki bušeahhta 31,7 milj. kruvnno. Ovdáneapmi čuovvu eiseválddiid ulbmiliid addit Sámediggái stuorát váikkuhanfámu ja válddi sámiide guoskevaš áššiin

Sámediggi lea ásahuvvon Sámelága bokte ollašuhttit Vuodđolága § 110a. Álbmotválljen orgánan lea Sámedikkis stuora friddjavuohta. Ii dat leat etáhta iige vuolit orgána Ráđdehusa ektui, ja danne ii leat iešguđet stáhtaráđiin ovddasvástádus Sámedikki politihkalaš doibmii ii ge daidda politihkalaš mearrádusaide maid Sámediggi dahká iešguđet suorrggis. Bargo- ja searvadahttinministeris lea dattege bajemus konstitušuvnnalaš ovddasvástádus kap. 680 Sámediggi juolludusaid hárrái. Dat juolludusat maid Sámediggi oažžu eará departemeantaid bušeahhtaid bokte, leat gullevaš fágastáhtaráđi konstitušuvnnalaš ovddasvástádus, ja guoskevaš fágastáhtaráđis lea ovddasvástádus čuovvut geavahuvvo go ruhta Stuoradikki eavttuid mielde.

1999 rájes beassá Sámediggi spiehkastit juolludusnjuolggadusaid § 4:s bruttobušehtterema birra ja oažžu olles juolludusas Bargo- ja searvadahttindepartemeantta 50-poastta bokte. Seammaládjje, namalassii 50-poasttaid bokte, juolluduvvojit Máhttodepartemeantta, Kultur- ja girkodepartemeantta ja Birasgáhttendepartemeantta juolludusat. Sámediggi oažžu dainna lágiin erenoamáš iešheanalís ovddasvástádusa ja friddjavuođa resurssahálldašeami hárrái. Sámediggi juohká juolludusa skábmamánu dievasčoahkkimis, jus Stuorradiggi lea dohkkehan bušeahhta. Sámediggi juohká juolludusa vuoruhemiidis mielde daid čujuhusaid mielde mat leat biddjon Stuorradikki bušeahhtamearrádusas.

Sámedikkis lea dihto hálddahuslaš áššiin hálddašanoovddasvástádus, nugo sámediggeválggaid oktavuodas, ekonomalaš doarjagiid juohkimis, skuvlla oahppoplánaosiid mearrideamis, sámi kulturmuittuid hálddašeamis kulturmuittolága ja gullevaš lánkaásahusaid mielde ja iešguđetlágan almmolaš orgánaid ovddasteddjiid nammadeami oktavuodas. Sámediggi čadaha dasa lassin válddi ja das lea váikkuhanfápmu go oassálasta ja ovddastuvvo iešguđetlágan lánve-gottiin, stivrrain ja ráđiin.

Sámediggi muitala doaimmas birra neahttasiiddus www.samediggi.no.

Bargo- ja searvadahttindepartemeanta

(1000 kr:n)

Kap.	Poasta	Doaibma	Salderejuvvon		Evttohus 2008
			Rehketdoallu 2006	bušeahtta 2007	
680	50	Sámediggi	153 350	164 100	191 400
680	54	Sámediggi		4 700	4 700
681	72	Sámi giella, diehtujuohkin j.ea. ¹⁾	5 782	4 600	5 800
681	74	Dokumentašuvdna, gaskkusteapmi j.ea.			1 300
682	01	Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš	4 619	2 300	2 675
683	45	Stuorat rusttetháhkamat ja mátasdoallan, <i>sáhtá sirdojuvvot</i>			650
683	01	Luonddu- ja boazodoallobálvalusaid resursaguovddáš	375	1 000	
684	01	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš	2 436	2 600	3 025
684	45	Stuorat rusttetháhkamat ja mátasdoallan, <i>sáhtá sirdojuvvot</i>			550
685	90	Finnmárkoopmodat	5 000		
		Submi	171 562	179 300	210 100

¹⁾ Poastat 70 ja 72 leat 2006 rájes oktan poastan 72.

²⁾ Rehketdoallogus lea fárus ee. 1,2 milj. kruvdnosaš juolludus Olgoriikadepartemeanttas.

³⁾ Dasa lassin oáččui Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš 1,2 milj. kruvnno Olgoriikadepartemeanttas.

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahhtakapihttaliin:

Kap.	poasta	Doaibma
601	21	Erenoamáš dutkan- ja ielggadandoaimmat
601	50	Norgga dutkanrá i, Sámi dutkanprográmma

Sámepolitihka bajemus ulbmilat

Ráđdehus atná vuodđun ahte Norgga stáhta lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiidda, sápmelaččaid ja dáččaid, ja ahte goappašat álbmogiin lea seamma riekti ja seamma gáibáduš beassat ovddidit iežaska kultuvrra ja giela. Sámepolitihkka mii fievrreduvvo galgá leat sámi álbmogii ávkin, nu ahte sámi giella, kultuvra ja servodateallin oážžu sihkkaris boahteáiggi Norggas.

Vuodđolága § 110a ja vuodđoláhka leat ráđdehusa sámepolitihka našovnnalaš vuodut. Dasto deattuha Ráđdehus maiddá ahte riikkaidgaskasaš olmmošvuoigatvuodakonvenšuvnnat maidda Norga lea guorrasan ja main lea erenoamáš mearkašupmi sápmelaččaide, devdojuvvojit, ee. ON-konvenšuvdna siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid hárrái (erenoamážit artihkal 27) ja ILO-konvenšuvdna iešmearrideaddji stáhtaid eamiálbmogiid ja čearddaid hárrái.

Ráđdehusa ulbmilat ovddiduvvojit mudui čuovvovaš mihttomeriid bokte:

1. Viidasit ovddidit stáhta ovttasbargovugiid Sámedikkiin ja sámi siviila servodagain

Dála bargu sámi ja sámiguoskevaš áššiiguin dáhpáhuvá Ráđdehusa ulbmiliid siskkobealde mii lea ollislaš sámepolitihkka mas sápmelaččat ieža Sámedikki ja sámi organisašuvnnaid bokte leat oassálastin ja eaktudeaddjin.

ILO-konvenšuvdna nr. 169 Álgoálbmogiid ja čearddaid birra sierra stáhtain cealká ahte Ráđdehusas lea geatnegasvuohta ráđđadallat sápmelaččaiguin áššiin mat sáhttet guoskat njuolga sidjiide. Miessemánu 11. b. 2005:s ráhkaduvvui soahpamuš mii dárkileappot čilge movt stáhtaeiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš ráđđadallamat diekkár áššiin galget čadahuvvot. Ráđđadallanvuogit leat mearriduvvon gon.res.:s suoidnemánu 1. b. 2005:s. Bargo- ja searvadahttindepartemeanta lea ráđđalaga eará departemeanttaiguin ráhkadan bagadusa mii neavvu

movt stáhta eiseválddiid ráđđádallan Sámedikkiin ja vejolaččat eará sámi berošteddjiiguin galgá čadahuvvot.

Ráđđádallanvuogit ja bagadus gávdno Bargo- ja searvadahttindepartemeantta interneahhtta-siidduin.¹ Bargo- ja searvadahttindepartemeanta lea álggahan árvvoštallama das movt ráđđádallanortnet duodai doaibmá. Árvvoštallan čilgejuvvo sámedipolitihka stuoradiggedieđáhusas mii ovddiduvvo 2008 gida.

Ráđđádallansoahpamuša ráhkadettiin sohppojuvvui ahte lea dárbu geahččat bargovugiid mat gusket Sámedikki bušeahtha ráhkadeapmái sierra áššin, danin go bušeahtharáhkadanbargovuoigat bohciidahttet ollu erenoamáš gažaldagaid ja čuolmmaid. Cuonomanu 27.b. 2007:s ovddidii bargojoavku maid Ráđđehus ja Sámediggi ledje nammadan, raportta Ráđđehusa ja Sámedikki formálalaš sajádaga ja bušeahttavugiid birra. Ráđđehus áigu guorahallat ášši boahttevaš sámedipolitihkalaš stuoradiggedieđáhusas.

2. Ollisvuohta ja ovtastus našovnnalaš ja riikkaidgaskasaš sámedipolitihkas

Bargo- ja searvadahttindepartemeanttas lea bajemus ovtastahttinovddasvástádus stáhta sámedipolitihkkii. Fágadepartemeanttaid ovddasvástádus lea čuovvolit sámedipolitihka čadaheami iešgudetge suorggis.

Ráđđehus lea joatkan ovttasbarggu mii álggahuvvui 2000:s daid ministariid gaska geain lea sámi áššiin ovddasvástádus, ja Suoma, Ruota ja Norgga sámedikkepresideanttaid gaska mas jámmadit ovddiduvvojit, guorahallojuvvojit ja meannuduvvojit oktasaš sámi gažaldagat madda buohkain leat beroštupmi. Ulbmilin lea nannet ja ovddidit sámi álbmoga giela, kultuvrra, ealáhusaid ja servodateallima. Ovttasbargu lea eahpeformálalaš, muhto lea buori muddui čadnojuvvon Davviriikkaid Ministtarráđđái.

Ráđđehusa davviguovlostrategiijjas mii ovddiduvvui 2006:s, lea álgoálbmogiid dilli, boahttevaš hástalusat ja vejolašvuođat deatalaš fáddán. Ráđđehus dáhttu ahte davviguovlluid álgoálbmogiin galgá leat nanu sadi ja rolla iežaset dilálašvuođaid ovdánahttimis, ja áigu váikkuhit dasa ahte álgoálbmogat ožžot eanet vejolašvuođaid ovttasdoaimmat gaskaneaset ja vejolaš ovttasbargoguimmiiguin davviguovlluin. Ráđđehus áigu veahkkálaga guoskevaš sámi ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin váikkuhit davviguovlluid máhtto- ja gelbbolašvuođaloktema, Árktalaš ráđi ja Davvioarje-Ruošša prošeaktaovttasbarggu rámmaid siskko-bealde. Juolludus davviguovlodoaimmaide ja Ruošša prošeaktaovttasbargui ii leat njuolggá čadnon sámi ulbmiliidda, muhto álgoálbmogiid prošeaktaovttasbargu lea okta ángiruššansurggiin, vrd. kap. 118 Davviguovlodoaimmat j.ea., poasta 70 Davviguovlodoaimmat ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain. Prošeavttat mat ožžot doarjaga leat dábalaččat sápmelaš birrasiid guovdu ja eará Árktalaš, Ruošša ja Norgga álgoálbmotbirrasiid guovdu.

3. Nannet sámi ealáhusaid ja sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuođu

Soria-Moria-julggastusa olis árvala Ráđđehus 2008:s ásahit lotnolasealáhusaid árvoháhkkan-programma. Sámediggi oázžu ovddasvástádusa hálddašit programma ja dalle maiddái árvvoštallat erenoamáš prošeavttaid, ja juolludit ruđaid jávreguolásteami, luossa-bivddu, vuotnabivddu ja boazodoalloturisma ovdánahttima ja innovašuvnna sihkkarastimii, vrd. kap. 680, poasta 50 Sámediggi. Árvoháhkkanprogrammas berre maiddái leat duoji ovddideapmi ealáhussan dakko dáfus ahte ráhkaduvvo struktuvra duodjebagadan- ja buvttadanbajiiguin (odda bajit ja bagadanvirggit) mat gokčēt olles sámi ássanguovllu. Programma bokte juolluduvvojit maiddái liigedoarjagat fitnodagaide main leat duodjeoahpahallit.

¹ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/tema/Samepolitikk/Konsultasjonsplikt-i-samisaker.html?id=86931>

Norga lea Biologalaš girjáivuoda konvenšuvnna dohkkeheami bokte geatnegahtán iežas áimmahuššat sámi árbevirolaš máhtu, vrd. artihkal 8 (j). Ráđdehus áigu nannet sámi árbevirolaš máhtu kártema, duodašteami ja sirdima Norggas. Dat lea mávssolaš sihke biologalaš girjáivuoda guoddevaš geavaheami dáfus, ja maiddá sámi boahhtevaš kultuvrra ja eallinvuogi sihkkarastima dáfus. Dakkár barggu berrejit eanas muddui báikkálaš aktevrrat doaimmahit. Lea maiddái dárbu hutkat heivvolaš vugiid árbemáhtu registreremii, gelbbolašvuodaloktemii ja dieđuid čohkkemii, ja defineret odđa dokumentašuvnnadoaimmaid strategiijjaid. Ráđdehus dáhttu vuoruhit barggu sámi árbevirolaš máhtu duodaštemiin Norggas, vrd. kap. 681 Doarjja sámi ulbmiliidda, poasta 74 Dokumentašuvdna, gaskkusteapmi j.ea.

4. Ovddidit sáme giela geavaheami ja sihkkarastit ahte almmolaš hálddahus vuhtiiváldá sámi geavaheaddjiid kulturduogáža

Ráđdehusa bajemus ulbmil sáme giela dáfus lea lasihit sáme giela geavaheami almmolašvuodas. Sáme giela galgá sáhttit geavahit buot servodatarenain. Eanet almmolaš dieđut fertejit almmuhuvvot sáme giellii. Danne lea Ráđdehus ee. bidjan sáme giela válljengiellan seammaládjje go odđadárogiela Ráđdehusa neahttasiidduin, vrd. www.regjeringen.no.

Ráđdehus evttoha ahte Sámedikki bušeahhta lasihuvvo 5 milj. kruvnnuin dannego Snåase suohkan maid šaddá sáme giela hálddašanguvlui 2008 rájes.

Nuortasápmelaččat leat smávva joavku, ja nuortasámi giella ja kultuvra Norggas lea váttis dilis. Lea dárbu álggahit doaimmaid nannet kultuvrra ja giela. 2008:s áigu Ráđdehus várret ruđaid iešguđetlágán ealáskahttindoaimmaide nuortasámi kultuvrra várás kap. 681 bokte Doarjagat sámi ulbmiliidda, poasttas 72 Sámi giella, diehtujuohkin j.ea. Áigeuovdilis doaimmat hábmejuvvojit ovttasráđiid nuortasápmelaččaiguin ja Sámedikkiin.

Lullisáme giella lea váttis dilis ja dál eai leat go moadde čuođi lullisáme giel geavaheaddji. Deatalaš doaibma lullisáme giela nannemis lea addit lullisáme gielagiidda IT-neavvuid čállinveahkkín. Sámediggi jodíha prošeavtta mas mihttun lea ráhkadit sáme giel korrektuvra-programma elektrovnnalaš teakstameannudeapmái. Dárkkistanprogramma davvisáme gielagiid ja julevsáme gielagiid várás lea dál ráhkaduvvome, ja gárvana 2007 mielde. Dakkár teknologija lea hirbmat deatalaš veahkkeneavvun sáme giela suodjaleamis ja ovdánahttimis. Prošeavtta lea Sámediggi ja muhtun departemeanttat ruhtadan ja dat galgá válbmanit 2010:s.

Lullisámi giela ja kultuvrra ealáskahttimii várrejuvvui Stuoradikki bušeahttameannudeami oktavuodas 2007 bušeahttatermiinna várás, 500 000 kruvnnu Elgá skuvlii Engerdalas, vrd. Bušeahhtaárvalusa S.nr. 5 (2006-2007). Juolludus bisuhuvvo maiddá 2008:s.

5. Láhčit buori dili sámi dutkamii ja nannet dieđuid sámi servodaga birra

Geahča kap. 601, poastta 21 Erenoamáš dutkan- ja čielggadanprogrammat/Kap. 601, poastta 50 Norgga dutkanráđđi, Sámi dutkanprogramma.

6. Čalmmustahttit ja gaskkustit sámi kultuvrra

Diehtu ja eanet máhttu sápmelaččaid ja sámi kultuvrra birra sáhtta eastadit heajos guottuid sápmelaččaid ja sámi kulturovdanbuktimiid vuostá.

Prošeavttas Sámi ofelaččat ožžot golbma sámi nuora bargun juohkit dieđuid sámi giela, kultuvrra ja servodateallima birra nuoraide geat eai leat sápmelaččat.² Ofelaččat namma-duvvojit jahkái ain hávális ja fitnet eará eará joatkkaskuvllain miehtá riikka. Hálddahušlaččat gullet sii Sámi allaskuvlii Guovdageainnus, mas lea ovddasvástádus pratihkalaččat čadahit prošeavtta. Statskonsult lea Bargo- ja searvadahttindepartemeantta bealis evalueren prošeavtta. Evalueren čájeha ahte prošeakta lea positiivadit váikkuhan dieđuid juohkima bokte sápmela-

² Geahča www.samiskeveivisere.no, doppe leat eanet dieđut sámi ofelaččaid birra.

laččaid ja sámi kultuvrra birra, ja váikkuhan ovdagáttuid ja boasttuipmárdusaid hehttemii. Ráđđehus áigu danne joatkit ofelašprošeavttain ja dahkat dan fásta doaibman. Statskonsulta árvvoštallamiid vuodul áigu Ráđđehus maiddá ovtas sámediggepresideanttaiguin ja davviriikkaid ministariiguin guorahallat vejolašvuoda viiddidit prošeavtta.

Bargo- ja searvadahttindepartemeanta almmuha elektrovnnalaš oddasiid Ođas sámpolitiikka 4–6 gearddi jagis.³ Ulbmil ođasreivviin lea sihke dat ahte juohkit dieđuid sámi dili birra almmolašvuhtii, ja maiddá olahit sámi álbmogii áigeovdilis dieđuiguin. Ođasreivviin beassá lohkat áigeovdilis áššiid sámpolitiikkalaš bargguin.

Kap. 601, poasta 21 Erenomáš duktan- ja čielggadanprográmma/Kap. 601, poasta 50 Norgga dutkanráđdi, Sámi dutkanprográmma

Sámi alit oahppu ja dutkan lea kvalitehtaodastusa oktavuodas čielggaduvvon, gč. St.dieđ. nr. 34 (2001-2002) *Kvalitetsreformen Om høyere samisk utdanning og forskning (Kvalitethaodastus Sámi alit oahpu ja dutkama birra)* ja Árv. S. nr. 12 (2002-2003).

Norgga dutkanráđdi lea álggahan ođda prográmma sámi dutkama várás 2007:s. Prográmma ulbmil lea ovddidit guhkilmas alladási dutkama sámi diliid birra, ja váikkuhit rekrutteremii ja sámegeiela ovdánahttimii dieđagiellan. Dasa lassin deattuhuvvo riikkaidgaskasaš dutkanovttasbargu, fierpmádathuksen ja dutkama gaskkusteapmi. Prográmmaáigodat lea viiddiduvvon 5 jagis 10 jahká. Prográmma ruhtada Máhttodepartemeanta ja Bargo- ja searvadahttindepartemeanta.

Kap. 680, poasta 50 Sámediggi

Bargo- ja searvadahttindepartemeanta evttoha ahte Sámediggái juolluduvvo 191,4 milj. kruvdno 2008:s. 22,6 milj. kruvdnosaš lassáneamis galgá 8,4 milj. kruvdno ruhtadit inventáraid ja biergasiid dain lanjain ođda dieđavisttis Guovdageainnus maid Sámediggi galgá geavahit. Dasto galgá 5 milj. kruvdno gokčat lassigoluid maid Sámediggi oažžu go Snåase suohkan váldojuvvo mielde sámegeiela hálddašanguvlui 2008 rájes. 2009 Sámediggeválggaid várás evttohuvo Sámediggái várrejuvot 350 000 kruvdno 2008:s.

Soria Moria-julggastusa olis evttoha Ráđđehus ahte 2008:s ásahuvvo lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma. Sámediggi oažžu ovddasvástádusa hálddašit prográmma ja maiddá árvvoštallat čadahit sierra prošeavttaid ja juolludit ruđaid ovdánahttin- ja innovašuvdnasihkkarastima várás jávrebivddus, luossabivddus, vuotnabivddus ja boazodoalloturismmas, gč. čilgehusa 3. oasseulbmila vuolde. Ráđđehus lea evttohan 6,5 milj. kruvdno lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma vuoddeapmái 2008:s. Prográmma doaimmaheami hálddahušgolot leat fárus juolludusevttohusas.

Kap. 680, poasta 54 Sámeálbmotfoandda vuoitu

Rievdaduvvon našunalbušehta meannudeami oktavuodas 2000:s mearridii Stuoradiggi geassemánu 16. b. 2000:s bidjat 75 mill. ruvnno «Sámeálbmot fondii». Foandda ulbmila birra celkkii finánsalávdegotti eanetlohku ahte ruhta mii foanddas boahá buorin, galgá geavahuvvot iešguđetlágan doaimmaide mat nannejit sámegeiela ja kultuvra. Stuoradikki mearrádušas foandda ásaheami áššis namuhuvvo ahte foanda galgá leat oktasaš buhtadussan daid vahágiid ja vearrivuoda ovddas maid dáruiduhttinpolitiikka lea dagahan sámi álbmogii. 2008:s evttohuvo juolluduvvot 4,7 milj. kruvdno mii lea liikka olu go foandda vuoitu lea 2007:s. Ruhta mii foanddas boahá buorin ii leat oassin rámmajuolludeamis mii addojuvvo Sámediggái.

³ www.regjeringen.no

Kap. 681, poasta 72 Sámi giella, diehtjuohkin j.ea.

Ráđdehus áigu ain ángiruššat sámi gielain ja diehtjuohkimiin sámi dilálašvuodaid birra. 2008:s vuoruhuvvojit erenoamážit doaimmat mat ođdasisealáskahttet nuortasámi kultuvrra ja lullisámegiela, vrd. čilgehusa 4. oasseulbmila vuolde. Ráđdehus evttoha 2008:s lasihit kap. 681, poastta 72 Sámi giella, diehtjuohkin j.ea. 1 milj. kruvnnuin nu ahte šaddá 5,8 milj. kruvno.

Kap. 681, poasta 74 Dokumentašuvdna, gaskkusteapmi j.ea.

2008:s dáhttu ráđdehus bargagoahtit árbevirolaš sámi máhtu nannemiin Norggas. Danne árvala ráđdehus ráhkadit ođđa kap. 681 Doarjja sámi ulbmiliidda, poastta 74 Dokumentašuvdna, gaskkusteapmi j.ea. 2008 rájes. Doarjjapoastta ulbmil lea doarjut sámi árbevirolaš máhtu čoaggima, systematiserema ja gaskkusteami. Ráđdehus árvala juolludit 1,3 milj. kruvno árbevirolaš sámi máhtu doaimmaide 2008:s

Kap. 682 Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuodaguovddáš, poasta 1 Doaimmagolut ja 45 Stuorát rusttetháhkamat ja mátasdoallan, *sáhtá sirdojuvvot*

Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuodaguovddáža ulbmil lea buoridit máhtu ja áddejumi eamiálbmogiid vuoigatvuođaid hárrái. Guovddáš lea ráhkadan sierra neahttasiiddu.⁴ Doppe leat ee. dieđut guovddáža ja dan doaimma birra, ja maiddá čielggadeamit, raporttat ja artihkkalat álgoálbmogiid vuoigatvuođaid birra. Guovddáš almmuha maiddá sierra áigečállaga Gáldu Čála – Álgoálbmotvuoigatvuođaid áigečála.

Ráđdehus evttoha juolludit 2,675 milj. kruvno guovddáža doibmii Bargo- ja searvadahttin-departemeantta bušeahtas 2008:s. Guovddáži várrejuvvojit maiddá ruđat Olgoriikadepartemeantta bušeahtas. Dasa lassin evttohuvvo juolluduvvot 650 000 kruvdno inventáraid ja biergasiid ruhtadeapmái daidda lanjaide ođđa dieđavisttis Guovdageainnus maid Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuodaguovddáš galgá geavahit.

Kap. 684 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, poasta 1 Doaimmagolut ja 45 Stuorát rusttetháhkamat ja mátasdoallan, *sáhtá sirdojuvvot*

Lea ásahevvon riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš Guovdageidnui, nannen dihtii riikkaidgaskasaš ovttasbarggu boazodoalus. Guovddáš galgá gaskkustit ja lonohallat dieđuid ja oččodit fágalaš ovttasbarggu árktalaš guovlluid boazodoalloolbmuid gaskka. Bargu galgá leat erenoamážit boazodolliid, almmolaš eiseválddiid, dutkanbirrasiid ja eará fágabirrasiid, ja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaid ja ovttasbargoguimmiid váste.

Evttohuvvo lasihit guovddáža doaimmajuolludusa 350 000 kruvnnuin 2008:s nu ahte šaddá sullii 3 milj. kruvdno. Dasa lassin evttohuvvo juolluduvvot 550 000 kruvdno biergasiid ruhtadeapmái dain lanjain ođđa dieđavisttis Guovdageainnus maid Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš galgá geavahit.

⁴ www.galdu.org

Olgoriikadepartemeanta

Kap.	poasta	Doaibma
115	70	Doarjja pressii, kultuvrii ja diehtujuohkinulbmiliidda, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>
116	70	Doarjja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide
118	70	Davviguovlodoaimmat ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>
163	71	Humaniteara veahkki ja olmmošvuoigatvuodat, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>

Kap 115 Preassa-, kultur- ja diehtujuohkinulbmilat, poasta 70 Doarjja pressii, kultuvrii ja diehtujuohkingažaldagaide, *sáhtta sirdojuvvot*

Doarjja mii dán poasttas juolluduvvo galgá ee. nannet beroštumi ja máhtu Norgga birra olgoriikkas, ja nannet kultureallima riikkaidgaskasaš ovttasbarggu. Norgga profileren davviguovlluid guovddáš oassálastin lea maiddáai oassin dán barggus. 2007:s várrejuvvui 10 milj. kruvdno Davviguovlostrategiijja doaimmaide. Álgoálbmotdimenšuvdna lea ovtastuvvon oassin eanas prošeavttain mat čadnojuvvojit dáidda ruđaide. Prošeavttat main lea erenoamáš álgoálbmotdoaibma 2007:s leat doarjagat sámi filbmafestiválie, doarjja Riddu Riddu-festiválie, doarjja mearrasámi oahppolihtui ja doarjja sámi searvamii Norgga kulturfestiválas Fargos, USA:s.

2006:s juolluduvvui Riddu Riddu-festiválie 50 000 kr doarjjan kap. 115, Preassa-, kultur- ja diehtujuohkinulbmilat, poasttas 70 Doarjja pressii, kultuvrii ja diehtujuohkingažaldagaide. Dasa lassin máksojuvvui oktiibuot 255 000 kruvdno kap. 160 Siviila servodat- ja demokratiija-ovdánahttin, poastta 01 Doaibmagolut álgoálbmogiid journalistakonferánsii ja Sámi allaskuvlla journalistastudeanttaid lonohallamii.

Doarjja álgoálbmotdimenšuvnna nannenprošeavttaide meroštallojuvvo leat 1 milj. kruvdno 2007:s. Das leat maiddáai ruđat mat máksojuvvojit sámi dáiddáriidda ja sámi oassálastimii festiválain, riemuin ja eará kultuvrralaš lágidemiin ovdamearkka dihte Barents Spektakel ja Barentsbeaivvit. Davviguovlostrategiijja bargu plánejuvvo doalahuvvot seamma dásis 2008:s.

Kap. 116 Oassálastin riikkaidgaskasaš organisašuvnnain, poasta 70 Doarjja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide

Juolludusa ulbmilin lea addit doarjaga álgoálbmotovddasteddjiid searvamii riikkaidgaskasaš ovttasbargguide davviguovlluin gos sin beroštumit leat erenomážit váikkuhuvvon, ja nannet sin eavttuid searvat dakkár ovttasbargui. Juolludus lea vuosttažettiin adnon doarjjan sápmelaččaide ja ruošša álgoálbmogiidda, ja erenomážit norgga ja ruošša álgoálbmotovddasteddjiid goluide go servet čeahkkimiidda Ártalaš rádis ja Barentsrádis. 2007:s lei dán ulbmila ollislaš bušeahhta 600 000 kr. Lea áigumuš joatkit dainna juolludusain 2008:s.

Kap. 118 Davviguovlodoaimmat j.ea., poasta 70 Davviguovlodoaimmat ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain, *sáhtta sirdojuvvot*

Davviguovlodoaibmabijut ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain nammasaš juolludusa bokte addo ee. doarjja álgoálbmotprošeavttaide mat váikkuhit demokratiija- ja ealáhusovdánahttima. 2006:s addui sullii 2 milj. kruvdno doarjjan dákkár prošeavttaide, das 0,5 milj. kruvdno álgoálbmotprošeavttaide Barentsguovllu ruošša oassái maid Barentsčállingoddi Girkonjárggas hálddaša. 2007:s boahťa doarjjadássi álgoálbmotprošeavttaide Davvioarje-Ruoššas leat unnimusat seamma dásis. Áigumuš lea joatkit doarjagiin 2008:s.

Kap. 163 Heahteveahkki, humaniteara veahkki ja olmmošvuoigatvuodat, poasta 71 Humaniteara veahkki ja olmmošvuoigatvuodat, *sáhtta sirdojuvvot*

Olgoriikadepartemeanta ja Bargo- ja searvadahttindepertemeanta ruhtadit Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáža Guovdageainnus, mii lea ásahuvvon St.dieđ. nr. 21 (1999-2000) Olmmošvuoigatvuodaid doaibmaplána evttohusa vuodul. Olgoriikadepartemeantta oassi ruhtaduvvo kap. 163 poastta 71 Humaniteara veahkki ja olmmošvuoigatvuodát, *sáhtta sirdojuvvot* bokte. Olgoriikadepartemeantta doarjja lei 2004-2007 jagiid 1,2 milj. kruvnno. Vurdojuvvo ahte 2008 doarjja gelbbolašvuodaguovddáži bisuhuvvo seamma dásis go ovdal.

Olgoriikadepartemeanta lea ohcamiid vuodul dorjon Sámedikki riikkaidgaskasaš doaimmaid. 2004:s lei doarjja 500 000 kruvnno, 2005:s 350 000 kruvnno ja 2007:s 550 000 kruvnno. Olgoriikadepartemeanta áigu nugo ovdal ge árvvoštallat Sámedikki ohcama oažžut doarjaga riikkaidgaskasaš álgoálbmotbargguide. Dát ruhta juolluduvvo maddái kap. 163 Heahteveahkki, humaniteara veahkki ja olmmošvuoigatvuodát poasttas 71 Humaniteara veahkki ja olmmošvuoigatvuodát, *sáhtta sirdojuvvot*.

Máhttodepartemeanta

(1000 kr:n)

Kap.	poasta	Namahus	Salderejuvvon		Evttohus 2008
			Rehketdoallu 2006	bušeahtta 2007	
206	50	Sámi oahpahushálddašeapmi Doarjja Sámediggái	29 453 ¹⁾		
223	50	Sámi oahpahushálddašeapmi, Doarjja Sámediggái		30 572	31 887
222	01	Stáhta vuoddoskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, Doaibmagolut ja rusttetháhkamat, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>	85 600	88 000	89 500
225	63	Doarjja sámi vuoddooahpahussii, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>	43 060	47 775	51 196
226	21	Vuoddooahpahas kvalitehtaovdánahttin, Erenoamáš doaibmagolut	3 500	4 000	4 000
231	50	Doarjja sámi mánáidgárdefálaldahkii	11 435	11 870	12 380
248	21	Oahpahas erenoamáš IK T-doaimmat, Erenoamáš doaibmagolut, <i>sáhtta sirdojuvvot, sáhtta adnot poasttas 70.</i>	1 200	¹⁾	
274	50	Stáhtalaš allaskuvllat, Stáhtadoarjja	34 958 ²⁾		
275	50	Allaskuvllat, Vuoddurohtadeapmi stáhta allaskuvllaide		47 651	50 900
	51	Boadusvuodduvuvvon ruhtadeapmi stáhta allaskuvllaide		3 525	3 501
	52	Dutkanruhtadeapmi stáhta allaskuvllaide		4 761	6 162
Submi			209 206	238 154	249 526

¹⁾ Juolludus lea sirdojuvvon kap. 226 postii 21 ođđajagimánu 1.b. 2006 rájes.

²⁾ Logut leat váldojuvvon Sámi allaskuvlla rehketdoalus.

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda dáid kapihttaliid ja poasttaid bokte:

Kap.	poasta	Doaibma
271	50	Tromssa universitehta, Stáhtadoarjja
285	52	Norgga dutkanráđdi, Dutkanulbmilat

Kap. 223 Sámi oahpahushálddašeapmi, poasta 50 Doarjja Sámediggái

Juolludus (ovddeš kap. 206) gokčá Sámedikki oahpahasossodaga goluid, oahpponeavvuid buvttadeami ja ráhkadeami sámi ohppiid várás, sámi oahppoplánaid ráhkadeami ja rađdeaddima ja bagadallama oahpahedjjiide geat oahpahit sámi ohppiid mánáidgárddis, vuoddoskuvllas ja joatkkaoahpahasas. Juolludus Sámediggái evttohuvo jotkot seamma dásis go 2007:s.

Kap. 222 Stáhta vuoddo- ja joatkkaskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, poasta 01 Doaibmagolut, *sáhtta sirdojuvvot*

Kapihttala juolludus gokčá earret eará Gaska-Norgga sámeskuvlla skuvla- ja intenáhtta-doaimma Aarbortes, ja sámeskuvllaid oahpahas- ja internáhttabálvalusaid Snåase ja Málátvuomi suohkaniin, ja maiddái Sámi joatkkaskuvlla Kárásjogas ja Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla Guovdageainnus. Juolludus galgá vel gokčat Finnmárkku heaittihuvvon stáhtainternáhtaid ovddeš bargiid vuordinbálkká.

Ovttasráđiid Sámedikki oahpahasossodagain ja Finnmárkku fylkkamánniin galget skuvllat vel searvat bargui nannet rávisolbmuid oahpahasas sámeálbmogii.

Juolludusa ulbmil lea addit sámi ohppiide oahpahasdilálašvuodaid maiguin nanne sin sámi giela ja identitehta.

Bargojoavku mas Máhttodepartemeantta, Sámedikki ja Oahpahasdirektoráhta ovddasteaddjit leat leamaš fárus, gárvejedje 2007 geasi árvalusa stáhta sámi joatkkaskuvllaid boahnteavaš hálddašanovddasvástádusa hárrái. Lávdegoddi árvala ahte dien guovtti skuvlla hálddašeapmi

biddjo Finnmárkku fylkkamánái. Raporta lea sáddejuvvon Sámediggái vai dat buktá cealkámuša áššis.

2008:s evttohuvvo juolludus sámi vuoddo- ja joatkkaskuvllaide bisuhuvvot seamma dásis go 2007:s.

Kap. 225 Vuoddoskuvlla ja joatkkaohpahusa oktasašdoaimmat, poasta 63 Doarjja sámi vuoddoohpahussii, *sáhtá sirdojuvvot*

Doarjjaortnega ulbmil lea váikkuhit dasa ahte oahpahuvvo sámegielas ja sámegillii daid vuoigatvuodaid mielde mat bohtet ovdan oahpahuslága § 6-2:s og § 6-3:s, ja dasa ahte nannet oahpaheddjiid sámi giella- ja kulturgelbbolašvuoda.

2006-07 skuvlajagi ožžo sullii 2 672 vuoddoskuvlaoahppi sámegiel vuosttaš- dahje nubbingiellaoahpahusa. 2005-06 skuvlajagi lei dat lohku 1 945. Oahppit geat válljejit sámegiela vuosttašgiellan dahje nubbingiellan leat danne lassánan. Dasto ožžo 1 110 oahppi oahpahusa sámi gielas ja kultuvrras 2005-2006:s. Sámi giella ja kulturfága ii fálljuvvon 2006-07 skuvlajagi go Sámediggi ii dáhtton dan. Oahppit geat ožžot sámi oahpahusa leat danne unnon manjel Máhttoloktema ásaheami.

Joatkkaohpahusas ožžo 285 oahppi/oahpahalli sámegieloahpahusa 2007 giđa. 283 s sožžo oahpahusa fylkkasuohkan skuvllain ja guovttis friddja skuvllain. 2006 giđa lei 310 oahppis/oahpahallis sámegieloahpahus joatkkaohpahusas, 305 oahppis/oahpahallis fylkkasuohkaniid skuvllain ja 5 friddja skuvllain.

2008 prognosa orru čájeheame ahte ohppiidlohku lassána. 2008 juolludus evttohuvvo lasihuvvot.

Kap. 226 Vuoddoohpahusa kvalitehtaovdánahttin, poasta 21 Erenoamáš doaimmagolud

Máhtodepartemeanta addá doarjaga Sámediggái movttiidahttit sámi oahpahusa IKT-geavaheami, erenomážit ovdánahttit sámi skuvlaneahta ja digitála oahpponeavvuid sámegillii. Sámegiel diagnostalaš lohkandáidogeahččaleamit leat ráhkaduvvon vuoddoskuvllii, ja dat leat fidnemis skuvllaide main leat sámegielat oahppit. Dasa lassin lea juolluduvvon doarjja lullisámi guovllu gáiddusoahpahussii ja pedagogalaš ovdánahttinprošeavttaide maid Sámediggi fuolaha. Ovttas Girko- ja kulturdepartemeanttain ja Giella- ja guovlodepartemeanttain lea juolluduvvon doarjja ovdánahttit elektrovnnalaš sátnedivvunprográmma sámegiela várás. Maiddá sámi oahppoplánabargguide juolluduvvo doarjja. 2008:s evttohuvvo juolluduvvot 4 milj. kruvdno kap. 226, poastta 21 bokte.

Kap. 231 Mánáidgárddit, poasta 50 Doarjja sámi mánáidgárdefálaldahkii

2008:s evttohuvvo juolluduvvot 12 380 000 kruvdno doarjjan sámi mánáidgárdefálaldahkii kap. 231, poastta 50 bokte. Doarjaga ulbmil lea lágídit nu ahte sámi mánát galget mánáidgárddis beassat ovdánahttit gielaset ja kulturduogáza.

Doarjjaortnegis leat doarjagat sámi mánáidgárddiide, doarjagat gielladoaimmaide dáčča mánáidgárddiin gos leat sámi mánát, ja ruđat diehtujuohkin-, ovddidan- ja bagadanbargguide. Sámediggi hálddaša doarjaga. 2006:s juolluduvvui ruhta 43 sámi mánáid-gárdái, ja 23 dáčča mánáidgárddi gos leat sámi mánát ožžo doarjaga sámi giellaoahpahussii. Sámediggi juolludii maiddá ruđa ovdánahttinbargguide ja pedagogalaš ávdnasiid ráhkadeapmái maid geavahit mánáidgárddiin. Evttohuvvo ahte 2008 juolludus doalahuvvo seamma dásis go 2007:s.

Kap. 271 Universitehtat, poasta 50 Stáhta universitehtaid vuoddurohtadeapmi

Sámi ulbmiliidda juolluduvvo ruhta Tromssa universitehta bokte. 2002 rájes lea juolluduvvon ruhta guovtti stipendiáhtavirgái mat leat várrejuvvon sámi dutkamii.

Kap. 275 Allaskuvllat, poasta 50 Stáhta allaskuvllaid vuoddoruhtheadepmi

Ráđdehus lea válddahallan Sámi allaskuvlla ja eará ášahusaid sámi alit oahpahusa ja dutkama oassin kvalitehtaodastusas, vrd. Árv. S. nr. 12 (2002–2003) ja St.dieđ. nr. 34 (2001–2002).

Ráđdehusa mielas lea deatalaš buoridit máhtolašvuoda sámi servodatdili hárrái, ja sámi giela ja kultuvrra birra. Danne áigu Ráđdehus ee. nannet sámi alit oahpahusa ja dutkama oppalaččat, ja buoridit sámezielat studeanttaid rekruterema. Okta doaibma mii namuhuvvo St. dieđ. nr. 34:s (2001–2002) lea lullisáme giela ja kultuvrra ja julevsáme giela nannen. Davvi-Trøndelaga allaskuvlii ja Bodeajju allaskuvlii lea 2005 rájes juolluduvvon ruhta nannet ja ovdánahttit lullisáme giela ja julevsáme giela.

Sámi allaskuvla lea ráhkadan guhkilmas plána dieđalaš allaskuvlla dohkkeheami olis, vrd. Árv. S. nr. 12 (2002–2003) ja St.dieđ. nr. 34 (2001–2002).

Sámi instituhtta šattai sierra ovttaadahkan Sámi allaskuvllas 2005:s.

Davviriikkalaš ministtarráđdi lea mearridan ahte buot davviriikkalaš instituhtat galget sirdojuvvot iešguđet ge ruovtturiikkaide, ja 2005–07 áigodagas geahpeda Davviriikkalaš ministtarráđdi ruhtadeami Sámi Instituhttii. Vuolideapmi lea njealji jagi áigodagas, ja 2008 lea mañemus jahki dan áigodagas. Danne lea Máhttodepartemeantta juolludus Sámi allaskuvlii lassánan 1,2 milj. kruvnnuin 2005:s, 2006:s, ja 2007:s. Sámi allaskuvlla juolludus evttohuvvo lasihuvvot 1,2 milj. kruvnnuin maiddái 2008:s. Dalle lea juolludus lassánan oktiibuot 4,8 milj. kruvnnuin 2005–2008 rájes.

Sámi dieđavisti Guovdageainnus

Máhttodepartemeanta, Bargo- ja searvadahttindepartemeanta ja Kultur- ja girkodepartemeanta leat ovttasráđiid hukseme ođđa sámi dieđavisti Guovdageidnui. 2006 stáhtabušehta olis, vrd. St.prp. nr. 1 (2005–2006) ja Bušeahthaárv. S. nr. 12 (2005–2006), juolluduvvui álgojuolludus Sámi dieđavisti huksemii Guovdageidnui. Visti vurdojuvvo válbmanit 2009:s. Áigumuš ođđa visttiin lea ee. čohkket sámezielbargguid ja sámi dieđalaš doaimma stuorát birrasii. Ođđa vistti geavaheadjjit leat Sámi allaskuvla, Sis-Finnmárkku studeanttaid ovtastus, Sámi erenomáš-pedagogalaš doarjalus, Sámi Instituhtta, Sámedikki giella- ja oahpahasossodat, Gáldu – Álgo-álbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuođaguovddáš, Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš ja Sámi arkiiva galget geavahit vistti.

2007:s juolluduvvui 15,7 milj. kruvdno Máhttodepartemeantta vuollásaš ovttaadagaid geavahanrusttegiidda. Juolludus bisuhuvvo 2008:s.

Kap. 275, Allaskuvllat, poasta 52 Dutkanruhtadeapmi

2008:s nannejuvvo Sámi allaskuvla ruhtajuolludemii stipendiáhtavirgái guovlluovdánahttima ja innovašuvnna várás.

Kap. 285, Norgga dutkanráđdi, poasta 52 Dutkanulbmilat

Sámi dutkan oážžu doarjaga kap. 285 poastta 52 bokte. Doarjja lea vuosttažettiin addon Sámi dutkama prográmmii mii loahpahuvvui 2006:s. Prográmma ruhtadangáldu leat leamaš Máhttodepartemeanta ja Bargo- ja searvadahttindepartemeanta.

2007:s álggahuvvui ođđa sámi dutkanprográmma mii bistá logi jagi. Prográmma ulbmil lea ovddidit guhkilmas dutkama sámi diliid birra mas lea alla kvalitehta, ja ovddidit rekruterema ja sáme giela dieđagiellan. Maiddái riikkaidgaskasaš dutkanovttasbargu, fierpmádatuhsen ja dutkama gaskkusteapmi deattuhuvvo. Prográmmii juolluduvvo 2007:s sullii 6,7 milj. kruvdno kap. 285 poastta 52 bokte. Juolludus šaddá vuordimis seamma mađi 2008:s.

Justis- ja politidepartemeanta

Kap.	poasta	Doaimma
400	01	Sámi vuoigatvuodálávdegoddi/Sámi vieruid ja riekteipmárdusaid dutkanprošeakta
440	01	Ruđat politiguovlluide gos leat sámegeiela hálddašanguovllu gullevaš gielddat
470	72	Doarjja Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvrii

Kap. 400 Justisdepartemeanta, poasta 01 Doaimmagolut

2007:s lea Justisdepartemeanta juolludan 2,9 milj. kruvno. Sámi vuoigatvuodálávdegoddi kap. 400, poasta 01 bokte, mas uhcit submi lea várrejuvvon dutkanprošeaktii sámi vieruid ja riekteádejjumi birra Finnmárkku fylkka olggobealde. 2006:s geavahuvvui oktiibuot 3,073 milj. kruvno. Dutkanprošeakta loahpahuvo 2007:s. Sámi vuoigatvuodálávdegoddi almmuha árvalusas 2007 čavčča. 2007 golut leat gokčojuvvon Justisdepartemeantta rámmaid siskko-bealde.

Kap. 440 Politidirektoráhta – Politi- ja leansmánneetáhta, poasta 01 Doaimmagolut

Kap. 440, poasttas 01 lea moanaid jagiid várrejuvvon ruhta daid politiguovlluid hálldui main lea guovttegielat álbmot (sámi/dáru). Ulbmilin lea movttiidahttit buoridit máhtu sámegeiela birra daid politiguovlluin gos sápmelaččat ássat. Politiguovllut main lea lassibargu guovttegielalaš-vuoda geažil, sáhttet ohat doarjaga várrejuvvon ruđas. Ortnege hálddaša Oarje-Finnmárkku politimeašttir sierra njuolggadusaid mielde.

2007 juolludus lea 400 000 ruvno. 2005:s geavahuvvui 263 837 kruvno ja 2006:s fas 138 870 kruvno. Ovddit jagiid rehketoallologuid vuodul árvoštallojuvvo galgá go 2008 juolludus muddejuvvo.

Kap. 470 Nuvttá riekteveahkki, poasta 72 Doarjja erenomáš riekteveahkkedoaimmaide

Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvra áshuvvui 1997:s. Prošeaktačilgehusas deattuhuvvo ahte ”dáppe lea stuorra oassi álbmogis sápmelaččat mii lea unnitlogujoavku mas leat erenomáš váttisvuodát, sihke gielalaččat ja geográfalaččat. Dárbu riekteveahkkái ferte dán joavkkus navdojuvvo leat erenomáš stuorisin”. Dán guovllus eai leat nu ollu advokáhtat go muđui riikkas. Dát lea maiddái muhtun muddui ággan kantuvrra jođiheapmái.

Justisdepartemeantta 2007 doarjja Sis-Finnmárkku riekteveahkkekantuvrii lea sullii 1,28 milj. kruvno. Áigumuš lea juolludit seamma mađi (haddemuddejuvvo) 2008:s. 2006:s geavahuvvui su. 1,33 milj. kruvno.

Kantuvra giedahalai 2006:s 188 ášši. Njálmmálaš ráđdeaddin lei 180 áššis.

Kultur- ja girkodepartemeanta

(1000 kr:n)

Kap.	Poasta	Doaibma	Salderejuvvon		Evttohus 2008
			Rehketdoallu 2006	bušeahhta 2007	
320	53	Sámi kulturulbmilat	43 743	47 405	53 543
320	73	Našovnnalaš kulturvistit (Nuortasámi musea)	0	20 000	9 700
320	73	Našovnnalaš kulturvistit (Ája sámi guovddáš)	0	1 500	3 000
326	78	Sámi giellateknologijja	500	500	
335	75	Doarjja sámi aviissaide	13 368	13 877	18 887
340	71	Doarjja girkolaš ulbmiliidda	1 250	1 300	1 350
Submi			58 861	84 582	86 480

Dasto juolluduvvojit vel ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahhtakapihttaliin:

Kap.	Poasta	Doaibma
326	01	Giella-, girjjálašvuoda ja girjerájusulbmilat
329	01	Arkiivadoaimmat
334	72	Guovddášdoaibmaásahusat
340	01	Girkolaš hálldahus, doaibmagolut
340	75	Oskku oahpahus
341	01	Báhppagoddi, doaibmagolut

Kap. 320 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 53 Sámi kulturulbmilat

Kultur- ja girkodepartemeanta bušeahhta ruđat sámi doaimmaide leat čohkkejuvvon dán postii. Poasta gokčá doarjaga sámi sierragirjerádjosii, johtti girjerájusbálvalussii, sámi dáiddárstipeanddaide, sámi dáiddaásahusaid čájáhusbuhtadeapmái, báikenammanevvohakkii ja sámi giellalága čuovvoleapmái, sámi dávvirvuorkkáide, musihkkadoaluide ja Beaivváš Sámi Teáhterii.

Kultur- ja girkodepartemeanta evttoha ahte 2008:s várrejuvvo 53,5 milj. kruvdno kap. 320, postii 53 Sami kulturulbmilat. Juolludus sámi kulturulbmiliidda lea de golmma jagis lassánan 21,4 milj. kruvnnuin.

Kap. 320 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 73 Našovnnalaš kulturvistit

Njávdáma Nuortasámi musea gollorámma lea mearriduvvon 37 milj. kruvdnii. Statsbygg lea huksejeaddji. Huksemaht álge 2007 geasi. Visti galgá leat gárvis 2008:s. 2008 juolludusdárbu lea 9,7 milj. kruvno. Dalle dárbbášuvvo 2009:s vel 2,5 milj. kruvdno mat leat dáhkádus-áigodaga olggosgolut.

Ája Sámi Guovddáš lea deatalaš mearrasámi kultuvrra sealluheamis ja ovdánahttimis. 2005:s ruhtadii Tromssa fylkkasuohkan muhtun muddui guovddáža stuorideami. Báhcán lea museii ja girjerádjosii fállat dohkálaš areálaid. Dasa lassin ferte dálá kulturlatnja odastuvvot. Prošeakta galgá čadahuvvot 22 milj. kruvnnuin mii lea stáhta doarjja. Statsbygg lea huksejeaddji. Evttohuvvo 3,0 milj. kruvdno prošekteremii 2008:s.

Kap. 326 Giella-, girjjálašvuoda- ja girjerájusulbmilat, poasta 01 Sámi bibliografijja

Našunálgirjerádjosii lea 1993 rájes leamaš sámi bibliografijja váseidin doaibman. Earret sámegeilmateriála válde maidái earágielalaš girjjálašvuoha mielde, buot sámiide guoski fágaid ja fáttaid siskkobealde. Ulbmilin lea oktasaš davviriikkalaš bibliografijja.

Kap. 329 Arkiivaulbmilat, poasta 01 Doaibmagolut

Sámedikki dáhtu mielde lea Sámi arkiiva 2005 rájes sirdojuvvon Sámedikkis Riikaantikvárii.

Kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat, poasta 72 Guovddášdoaimbasahusat

Doarjja Nordnorsk filmsenter AS:ii kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat poasta 72 Guovddášdoaimbasahusat, eaktuda ahte ráhkaduvvo unnimusat okta sámi filbma jahkái fitnodaga doarjagiin.

Sámi filbmabuvttadeapmi ja doarjagat sámi filbmabuvttademiide leat dárkileappot čilgejuvvo St. dieđ. nr. 22:s (2006-2007) *Veiviseren. For det norske filmøftet*.

Kap. 335 Preassadoarjja, poasta 75 Doarjja sámi aviissaide

Sámi aviissaid doarjja juolluduvvo kap. 335 poasttas 75. Sámi aviissat leat ožžon stáhta-doarjaga 1979 rájes, 1987 rájes sierra bušeahtapoasttas. Poastta bokte juolluduvvo doarjja sámi aviissaid buvttadeapmái ja julevsámegiel aviisasiidduid buvttadeapmái. Dasa lassin lea das várrejuvvo doarjja Nuortanástái. Doarjjaortnega hálddaša Mediabearráigeahču ja dat lea muddejuvvo njukčamánu 17.b. 1997 lánkaasahusas sámi aviissaid doarjaga birra. Preassadoarjaga ulbmil lea vuosttažettiin preassa mearkkašupmi demokratiijii ja sátnefriddjavuhtii. Dasto lea sámi aviissain dehálaš doaimma sámi čállingiela seailuheamis ja ovdánahttimis. 2008:s lea evttohuvvo juolluduvvot goasii 18,9 milj. kruvno.

Kap. 340 Girkolaš hálddahus, poasta 01 Doaimmagolut, poasta 71 Doarjja girkolaš ulbmiliidda ja poasta 75 Oskku oahpahus

Girkoráđi doaimmajuolludusas kap. 340 poasttas 01, lea maiddá juolludus Sámi girkoráđái. Sámi girkoráđi áhahuvvui 1992 Girkochaakkimis. Ráđđi galgá ovttaštit girku ángiruššamiid sámi álbmotjoavkkuid várás ja bargat dan badjelii ahte olbmot eambo diehtájit sámi girkoeallima birra.

Poasttas 71 lea mánggaid jagiid addon doarjja Det Norske Bibelselskapii jorgalit biibbalteavsttaid julev-, lulli- ja davvisámegillii. Doarjja juolluduvvo eanas muddui Boares testameantta jorgalit davvisámegillii, dat bargu álggahuvvui 1998:s ja navdojuvvo bistit logi jagi. Ekonomalaš ákkaid geažil lea bargu veahá mañnonan. 2008:s evttohuvvo juolluduvvot 1 350 000 kruvno.

Doarjagis mii juolluduvvo poasttas 75 Oskku oahpahus Norgga girkus, lea sámi gillii, kultuvrii ja historjái vuodduvvo oahppofálaldat vuoruhuvvo ángiruššansuorgi. Danne lea Sis-Finnmárkku báhppagottis gos ášset olu sámegielagat, áhahuvvo sierra prošakta. Prošavtta ulbmil lea ráhkadit oskku oahppofálaldaga mas báikkálaš risttalaš árbevierru lea vuoddu ja mii gaskkustuvvo mánáid sámi eatnigillii. 2007 čavčča ráhkaduvvui sámi oskku oahpahusa várás neahtasiidu mas leat oahppoávdnasat davvisámegillii, julevsámegillii, lullisámegillii, kveanagillii ja dárogillii. Dasa lassin leat doaimmat maid Sámi girkoráđi jođiha, ee. rekruteret olbmuid girkolaš virggiide geain lea sámegiella eatnigiellan. 2008 bušeahttaevttohus mearkkaša ain lassáneami oskku oahpahusa ođastussii.

Kap. 341 Báhppagoddi, poasta 01 Doaimmagolut

Báhppagotti juolludusas, mii ruhtaduvvo kap. 341 poastta 01 bokte, leat maiddá sámeálbmoga girkolaš bálvalusat. Davvi-Hålogalánnda bismmagottis leat mánga sámegielat báhpa ja bismmagoddekapellána guhte bargá biedgguid ássi sápmelaččaid gaskkas. Nidarosa bismmagottis lea áhahuvvo sierra báhpa- ja diakonavirgi bismmagotti lullisápmelaččaid várás. Norgga girkus lea vel sierra dulkonbálvalus, mas lea golbma dulkka 70 pst. virggis ja guokte dulkka 20 pst. virggis.

Postii gullet vel juolludusat Girkolaš oahppoguovddáži davvin. Oahppoguovddáš áhahuvvui Romsii 1997:s girkolaš oahppofálaldagaid várás davvin, ee. dainna ulbmiliin ahte profileret sámi beali geavataš-girkolaš oahpus.

Speallanruđat sámi valáštallamii

Norsk Tipping AS` vuottu 2006 speallanjagi juogadeamis 2007:s valáštallanulbmiliidda várrejuvvui 500 000 ruvno sámi valáštallamii. Doarjja sirdui Sámediggái mii ovddasvástida ruđa juogadeami doarjaga mihttomeriid mielde. Speallanruđaid vejolaš juogadeapmi sámi valáštallamii 2008:s mearriduvvo speallanruđaid válđojuogadeami oktavuodas valáštallanulbmiliid hárrái 2008 gida.

Doarjaga ulbmilin lea doarjut erenomáš sámi valáštallandoaimmaid bisuheami ja ovdánahttima mii lea oassin árbevirolaš sámi kultuvrras. Doarjja galgá vuosttažettiin adnot doaimmaide (6-12 jahkásaš) mánáid ja (13-19 jahkásaš) nuoraid várás.

Gielda- ja guovlodepartemeanta

(1000 kr:n)

Kap	poasta	Namahus	Rehketdoallu 2006	Salderejuvvon bušeahhta 2007	Evttohus 2008
552	72	Našovnnalaš doaibmabijut guovllu ovdánahttima várás, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>	1)	300	2 100

¹Odda prográmma

Kap. 552 Našovnnalaš ovttasbargu guovllu ovdánahttima várás, poasta 72 Našovnnalaš doaibmabijut guovllu ovdánahttima várás, *sáhtta sirdojuvvot*

Gielda- ja guovlodepartemeanta juolluda jahkásaččat 2,1 milj. kruvno eurohpaš territoriála ovttasbarggu ulbmil 3` sámi prográmma čadaheapmái ođđa áigodagas mii lea 2007-2013 (ovddeš Interreg IIIA). Sápmi-nammasaš prográmma lea Interreg IVA Davvi oasseprográmma. Juolludusa ulbmil lea ovddidit guovllu ealáhusovdánahttima ja árvoháhkama riikkarájiid rastá, ávžžuhettiin nuppástuvvama, innovašuvnna ja ođđasisásahemiid, ja maiddá guovllu, riikka ja riikkaidgaskasaš aktevrraid ovttasbarggu. Ruđat mat juolluduvvojit ruhtadit rádjeguovlluid prográmmaid stáhtalaš oasi.

Sápmi-prográmma čállingoddedoaimma juogadit Tromssa fylkkasuohkan ja Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan. Ruđat sirdojuvvojit Tromssa fylkkasuohkanii mii lea dat čállingoddefylka mii hálddaša Sápmi-prográmma ekonomijja.

Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta

			(1000 kr:n)		
Kap.	poasta	Namahus	Rehketdoallu 2006	Salderejuvvon bušeahtta 2007	Evttohus 2008
724	21	Iskkadeamit ja ovdánahttin vuodde dearvvašvuodabálvalusas j.ea., <i>sáhtta</i> <i>geavahuvvot poasttas 70</i>	11 800	12 200	13 000

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda dáid bušeahttakapihttaliid bokte:

			(1000 kr:n)		
Kap.	poasta	Namahus	Rehketdoallu 2006	Salderejuvvon bušeahtta 2007	Evttohus 2008
743	75	Doarjja psyhkalaš dearvvašvuoda gáhttemii, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>	24 200	25 100	27 500

Kap. 724 Dearvvašvuodabargit ja doarjja bargiiddoaimmaide, poasta 21 Iskkadeamit ja ovdánahttin vuodde dearvvašvuodabálvalusas j.ea. *sáhtta* geavahuvvot poasttas 70

Sámeálbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid ovdánahttin

2007:s hálddašuvvo 12,5 milj. kruvno joatkit doaimmaid «Mangfold og likeverd» (Girjáiuvuhta ja ovttaárvosašvuuhta) nammasaš doaibmaplána vuodul. Dán ruđas lea 5,9 milj. kruvno sirdon Sámediggái. Sosiála- ja dearvvašvuodadirektoráhta hálddaša sullii 6,6 milj. kruvno. Dan ruđas lea 2007:s addon 5,6 milj. kruvno Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáži.

Ruđas adno vel su. 1 milj. kruvno rádjegiellaovttasbargui gaskal Davvi-Suoma, Finnmárkku ja Davvi-Romssa gielladaid.

Departemeanta galgá ovttasráđiid Sámedikkiin joatkit bargguin. “Mangfold og likeverd” váldoprinsihpat leat vuodđun joatkkabargui. Čujuhuvvo muđui kap. 743:i Stáhta movttiidahttin-doaimmat psyhkalaš dearvvašvuoda várás, das čilgejuvvo našunála gealbobásaid ovdánahttin sámeálbmoga psyhkalaš dearvvašvuodasuddjema bálvalusaid várás.

2008:s evttohuvvo ruhta dan barggu joatkimii.

Kap. 743 Stáhta movttiidahttin psyhkalaš dearvvašvuoda hárrái, Doarjja nannet psyhkalaš dearvvašvuodagáhttema, *sáhtta sirdojuvvot*

Dál lea ceggejuvome sámi gealboguovddáš sámeálbmoga psykiáhtralaš bálvalusaid ovdánahttima várás, namalassi okta bearašossodat Kárášjohkii ja de vel rávisolbmoossodat Levdnjii vrd. St. prp. nr. 63 (1997-1998). Davvi Dearvvašvuoha lea ráhkadan gealbo-guovddáža váldoplána. Klinihkalaš barggu váldohástalussan lea rahpat doaimma dutkamii ja ovdánahttit vuogádaga mo klinihkalaš vásáhusaid gaskkustit. Gealboguovddáža klinihkalaš doaibma lea gealboguovddáža ovttaiduvvon oassin. Bearašossodat rahppui Kárášjogas 2004:s, ja akuhttaboavjji bargu doaibmá johtti boavjin.

Klinihkalaš barggu váldohástalussan lea buoridit gelbbolašvuoda gielas ja kultuvrras ja mánggakultuvrralaš áddejumis, ja maiddái rahpat doaimmaid dutkamiidda ja ovdánahttit vuogádaga klinihkalaš vásáhusaid gaskkusteapmái.

Mánáid- ja dásseárvodepartemeanta

Kap.	Poasta	Doaibma
857	79	Doarjja riikkaidgaskasaš nuoraidovttasbargui j.ea., sáhtta sirdojuvvot
855	21	Stáhta hálddašeapmi mánáidsuodjalusas, erenoamáš doaibmagolut
850	01	Mánáidáittardeaddji, doaibmagolut

Kap 857 Mánáid- ja nuoraidoaimmat, poasta 79 Riikkaidgaskasaš nuoraidovttasbargu j.ea., sáhtta sirdojuvvot

Juolludusa ulbmil lea mánáid- ja nuoraidsuorggis oalgguhit riikkaidgaskasaš ovttasbargui. Ulbmiljoavkkut leat eaktodáhtolaš mánáid- ja nuoraidsearvvit, ovttaskas olbmot ja mánáid- ja nuoraidjoavkkut, ásausat mat barget mánáiguin ja nuoraiguin, ja báikkálaš, guovllu ja riikaviidosas almmolaš eiseválddit.

Dán poastta rámma siskkobealde dáhttu Mánáid-ja dásseárvodepartemeanta váikkuhit Davvi-guovlostrategiija čadaheapmái vuoruhettiin Barentguovllu nuoraidpolitihkalaš ovttasbarggu. Ruđat bohtet juolluduvvot multilaterála prošeavttaide ja doaimmaide Barentsguovllu mánáid ja nuoraid várás. Juolludusa ulbmiljoavkkut leat Barentsguovllu 13 regiovnna ja álgoálbmot-mánát ja -nuorat. Barentsčállingoddi Girkonjárggas hálddaša ruđaid.

Kap. 855 Stáhta hálddašeapmi mánáidsuodjalusas, Poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut

Mánáidsuodjalusa ovdánahttinguovddáš Davvi-Norggas oazžu ruđaid Mánáid-, nuoraid ja bearašdirektoráhtas doaimmaid ja prošeavttaid várás mat ovddidit mánáidsuodjalusa sámi perspektiivva.

Kap. 850 Mánáidáittardeaddji Poasta 01 Doaibmagolut

Áittardeaddji doaimma váldoulbmil bohtá ovdan Mánáidáittardeaddji lágas. Mánáidáittardeaddji bajemus doaimmat leat ovddidit mánáid fuolaid servodagas, namalassii árvvoštallat ahte vástidit go lágat, hálddašeapmi ja riektegeavat daid geatnegasvuodaide mat Norggas leat ON konvenšuvnna mielde mánáid vuoigatvuodaide birra.

Sámi mánáid ja nuoraid vuoigatvuodaide galgá áimmahuššat, ja galgá oččodit lagas ovttasbarggu gaskal Mánáidáittardeaddji ja ee. Sámedikki. Mánáidáittardeaddji ovttasbargá Ruota ja Suoma áittardeddjiiguin gelbbolašvuodaloktema hárrái sámi mánáid ja nuoraid ovddas. Mánáidáittardeaddji lea gulaskuddan Ruota ja Suoma mánáidáittardeddjiiguin go áiggošii ásaheit oktasaš prošeavtta ovttas guoskevaš Davvikalohta sámedikkiiguin. Mánáidáittardeaddji juolludus lasihuvvui 2007:s 1 milj. kruvnnuin earet eará danne vai bargu sámi mánáid ja nuoraid vuoigatvuodaide sihkkarastimiin nannejuvvo. Dat joatkašuvvá maiddái 2008:s.

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta

(1000 kr:n)

Kap	Namahus	Salderejuvvon		Evttohus 2008
		Rehketdoallu 2006	bušeahtta 2007	
1147	Boazodoallohállddahus	53 069	57 427	59 100
1151	Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái	98 764	92 500	97 000
	Submi	151 883	149 927	156 100

Kap. 1147 Boazodoallohállddahus

(1000 kr:n)

Poasta	Doaibma	Salderejuvvon		Evttohus 2008
		Rehketdoallu 2006	bušeahtta 2007	
01	Doaibmagolut	38 280	38 528	39 042
45	Stuorat rustetháhkamat ja mátasdoallan, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>	4 543	6 349	6 508
70	Doarjja duottarstobuide	757	680	680
71	Sis-Finmárkku nuppástuhttindoaimmat, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>	9 489	11 870	9 870
82	Radioaktivitehtadoaimmat, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>			3 000
	Submi	53 069	57 427	59 100

Boazodoallohállddahus galgá láhčit dili nu ahte boazodoallopolitihka ulbmilat ollašuvvojit. Boazodoallohállddahus hálldaša boazodoallolága ja boazodoallošiehtadusa váikkuhangaskaomiid. Boazodoallohállddahus lea vel Boazodoallostivrra ja guovllustivrraid čállingoddi ja čadaheaddji orgána, ja dat doaibmá ráđdeaddin ealáhussii.

Boazodoallopolitihka guokte iehčanas vuoddoárvvu leat; ealáhusspolitihkalaš buvttadanárvu ja sámpolitihkalaš kulturárvu. Boazodoallopolitihkalaš mihtut leat ovtastuvvon ”Nana ja bastevaš boazodoallu” doahpapis. Dáinna oaivvilduvvo boazodoallu mii lea ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzil.

Raporta 2006

Boazodoallohállddahus galgá nannet ceavzilis boazodoalu resursavuodu. Dat mearkkaša ovdamearkka dihte ahte hállddahus galgá ovttasráđiid ealáhusain mearridit rámmaeavttuid, jodihit bagadeami nu ahte lágida vejolašvuoda buori vuitui ja dárkut ahte rámmaeavttut čuvvojuvvojit. Resursadilli ja boraspirelohku váikkuha mealgadii boazodoalu doaibmadilálašvuoda. Danne lea lagas ovttasbargu iešguđet guovlluid boraspirehálldašeami ja boazodoallohálldašeami gaska deatalaš. Dat bargu dahkko geažosaiggi ee. boazologu dieđuid, massimiid, guohtumiid geavaheami ja resursadili guorahallamiid bokte. Dieđuid háhkan dáhpáhuvvá almmolaš lohkamiid, guohtoneanaguorahallamiid, fievrredanhálldašeami, ráđjeáiddiid odasteami ja mátasdoallamiid ja guovllustivrraid, johtolatstivrraid, siiddaid ja ovttaskas boazoeaiggiid diehtujuhkima ja bagadeami oktavuodas. Resursahálldašeami hárrái čadahuvvo maiddái doaibmabearráigeahčču, riidočoavdin ja šiehtadusdoaimmaid dárkki-steapmi.

2006:s álggahii hállddahus golmmajagi plána Finmárkku eará rámmaeavttuid mearrideami várás. Plána čuovvola Riikarevišuvnna iskkadeami Finmárkku boazoguohtunriggodagaid ceavzilis geavaheami hárrái. 2006:s lea hállddahus eanas muddui deattuhan olggobealrájiid, ja Nuorta- ja Oarje-Finmárkku orohatráđji lea meannuduvvon Boazodoallostivrras.

Boazodoallostivrra mearridii 2005 loahpas árvvoštallat bajemus boazologu mearrideami proseassa Oarje-Finmárkkus. Sámi allaskuvla lea dahkan árvvoštallama. Árvvoštallan čájeha ee. ahte boazodolliid ja hálldašeami ovttasbargu ii leat leamaš doarvái buorre, ja ahte bajemus

boazologu mihttu ii olahuvvon mearriáigái. Dattege cuigejuvvo ahte dilli livččii leamaš sakka vearrát jus doaimmat eai lean álggahuvvot.

Boazodoallohállddahuš ovddasvástida áimmahuššat boazodoalu areálaberoštumiid almmolaš areálahálldašeamis. Mearkkášahtti oassi hálldahusa návccain geavahuvvo dákkár áššiide. Hástalussan lea ovttaskasáššiid logu lassáneapmi.

Boazodoallohállddahuš lea bargan buoridit boazodoalu váikkuhanfámu daid gaskaomiiguin mat stivrejit areálageavaheami. Go lágat ja láhkaásahusat mat stivrejit areálageavaheami rievduvvojit, lea hállddahuš addán árvalusaid.

Maŋemuš jagiid lea beroštupmi ásahtit bieggamilluid lassánan. Ollu fápmodoaimmahagat leat ohcon biddjot boazoguohtunguovlluide. Boazodoallohállddahuš lea čađahan fáddálaš riidoárvoštallamiid visot bieggafápmoprošeavttain mat ledje ohccojuvvon. 2006:s leat olu bieggafápmoaktevrrat čájehan stuora beroštumi lulli boazodoalloguovlluin Dan oaidná erenoamážit Davvi-Trøndelága boazodoalloguovllus.

Boazodoalu ovdánahttinfoanddas sirdojuvvo 2 milj. kruvdno sámi ovdánahttinfondii.

Boazodoallit sáhttet dál buktit dieđáhuskoviid ja doarjja-/boraspirebuhtadusoheamiid elektrovnnalaččat. Dasto leat ráhkaduvvon bagadusat ja siskkáldas ovttahtinnjuolggadusat doarjjamáksimii.

Finnmárkkus ja lulli boazodoalloguovlluin leat lohkan bohccuid. Jus boazolohkanbohtosiin ja boazodolliid iežaset raporteremiin lea leamaš stuorra vealla, de leat doaimmat álggahuvvon.

Reindriftsnytt-nammasaš magasiidna lea almmuhuvvon 4 nummariin ja das leat sullii 1400 doalli ja lea boazodolliid ja hálldahusa várás. Boazodoallohállddahuš lea almmuhan Boazodoalu resurssarehketdoalu ja Boazodoalloealáhusa oppalaš rehketdoalu.

2008 bušeahhtaárvalus

Geassemánu 7.b. 2007:s mearridii Stuoradiggi ođđa boazodoalloga. Láhka fápmuibođii suoidnemánu 1.b. 2007:s. Lága vuodđooaidnu lea ahte boazodoallu dárbaša biologalaš resurssaid, ja daid geavaheapmi ferte leat guhkilmasat guoddevaš. Láhka galgá leat mielde sihkkarastimis boazodoalu areálaid mii lea boazodoalu deataleamos resursavuodđu. Láhka galgá maid lahčit dili ekonomalaš ja kultuvrralaš ceavzinnákci. Boazodoallu lea ealáhus mas seammás lea stuora mearkkašupmi sámi kultuvrii. Ealáhus galgá oažžut eambo siskkáldas mearridanvállid. Seammás leat ráhkaduvvon sankšuvdnanjuolggadusat mat addet eiseválddiide láhkavuodđu čuovvolit iešguđet doaimmaiguin jus siskkáldas iešmearrideapmi ii doaimma, dahje jus leaš dárbašlaš resursavuodđa dahje eará servodatoktavuodaid geažil. Boazodoallohállddahuš galgá aktiivadit juohkit dieđuid ođđa lága birra, ja veahkehit Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta ráhkadit dárbašlaš láhkaásahusaid ja johtočállošiid.

Hállddahuš galgá 2008:s vuoruhit golmmajagi plána mo mearridit váilevaš rámmaeavttuid, mas váldodeaddu lea Finnmarkku ektui. Dat bargu lea deatalaš erenoamážit ealáhussii. Čielga rámmaeavttut addet boazodollui oadjebasvuodđa ja daiguin lea vejolaš beaktilit čuovvolit juridihkalaš gaskaomiid. Rámmaeavttuid mearrideapmi ii leat ovdánan vuordámušaid mielde. Dasa leat máŋga ákka. Dás namuhit erenoamážit boazodoalu beroštumi geavahanrievtti viidodaga hárrái. Daid hástalusaid geažil mat leat leamaš, áigu departemeanta ovttasráđiid hállddahušain árvoštallat eará vugiid movt barggu sáhtášii gárvet. Dan oktavuodas leat doaimmat maiguin čilge dárbašlaš rievttálaš beliid, guovddázis.

Hállddahuš galgá dábuhit dárbašlaš vuodđodieđuid ee. guohtundilis ja njuovvandeattuain vai dohkálaččat nákke gozihit boazodoalu ovdáneami .

Boazodoallohállddahuš galgá ain áſahit fierpmádagaid ja ovttasbargolihtuid eará almmolaš orgánaiguin, ja oahpásnuhttit daid dan dárbbui mii boazodoalus lea bisuhit oktilis areálaid, ja dasa mo iešguđetlágan doaimmat boazoguohtumiin váikkuhit boazodoalu. Dasto galgá hálldahusa bargui gullat duođáſtit boazodoalu areálageavaheami ja almmuſtahttit dan gielddaide ja fylkkaide.

Boazodoallohállddahuš galgá áŅgirit oččodit areálastivrejeaddji lágaid ja láchkaásahusaid nuppáſtuhttot. Dasto galgá hállddahuš rahčat loktet sihke bargiid ja boazodolliid gealbbu guſtojeaddji lágaid birra.

Boazodoallohállddahuš galgá ain bargat boazodoalu areálaid árvoklaſſifieremiin.

Dan oktavuodas go lea áſahuvvon ſierra vuohki árvvoſtallat riiddu erenomáſ guovlluin goſ galget hukſejuvvot bieggamillut, galgá hállddahuš dađiſtaga dieđihuvvon ja ohcon bieggafápmoproſeavttaid dáfuš ráhkadit fáddálaſ riidoárvvoſtallama boazodoalu várás.

Boazodoallohállddahuš galgá leat veahkkin go odđa norgga-ruođa boazodoallokonvenſuvdna čađahuvvo ja juſ Røros-guovllus dahkkojit boazoguohtunſiehtaduſat.

Boazodoallohállddahuš galgá veahkkin loktet boazodoalu árvoháhkama. Hállddahuš galgá ovttaráđiid ealáhuſa orgánaiguin ja eará oaſſálaſtiiguin váikkuhit daſa ahte ekonomalaſ reſurſſat boazodoalloſiehtaduſa olis, geavahuvvojit ulbmilaččat nu ahte fidne eanemuſ beavttu ja buoremuſ árvoháhkama. Dán oktavuodas galgá hállddahuš bargat dan nala ahte Boazodoalu ovdánahttinſoandda ja Boazodoalu árvoháhkanprográmma gaſkaoamit ovttastahttojuvvovojit, vai dát guokte ortnega leat nu beaktilat go vejolaſ. Dasto galgá hállddahuš láchit dili boazoealáhuſa, Innovasjon Norge ja iežas hállddahuſa poſitiivva ovttasdoibmii árvoháhkansprográmma čađaheami oktavuodas.

Boazodoallohállddahuš galgá áŅgirit čalmmuſtahttit dárbbu ja láchit dili nannet niſſonolbmuid ſaji boazodoalus. Dasto lea dehálaſ ahte boazodoalu árvoháhkanbargu gehččo ovttas niſſonolbmuid doaimmaid vuoruhemiiguin. Rekruteren lea dehálaſ dáſſeárvvu dáfuš.

Boazodoallohállddahuš galgá leat mielde fuolaheamen ahte ráhkaduvvojit álkít ja buoret njuolggaduſat doarjjaortnegiidda. 2008:s galgá Boazodoallohállddahuš ain bargat hállddahuſaſa elektrovnnalaſ ieſbálvalančovdoſiin, vuogádatovddidemiin ja álkidahttimiin boazodoalloſiehtaduſa ekonomalaſ gaſkaoapmeortnegiid hárrái. Dasto galgá hállddahuš fuolahit ahte ieſguđet boazoguohtunguovlluid ovttaskaſ boazodolliid áſſit meannuduvvojit johtilit ja ſeammaláhkai. Oaſſin bearráigeahččanbargguſ galgá hállddahuš joatkit boazolohkamiiguin ieſguđet guohtunguovlluin. Juſ boazolohkanbohtosiin ja boazodolliid iežas et raporteremiin lea ſtuorra vealla, de galget doaimmat álggahuvvot. Boazodoallohállddahuš galgá áŅgirit ovdánahttit riidoeaſtadeaddji doaimmaid eará ealáhuſberoſtumiid ektui.

Boazodoalu areálageavaheami ja ſin vuoigatvuodaid duođáſteapmi mearrida ealáhuſa boahtteáiggi. Fierpmádagat ja ovttasbargolihtut eará almmolaſ orgánaiguin galget oažžuť diehttevassii ja dohkkehít boazodoalu buorebut. Dasto gáibiduvvo oktavuohťa ealáhuſa ovddasteđđjiid ja Boazodoallohállddahuſa gaſkka oččodan dihte luohttámuſa ja áđdejumi. Dákkár ovttasbargu lea vealtameahtun juſ galgaſ jokaſat nana ja ceavzilis ovdáneami.

Boazodoallohállddahuš galgá leat doaimma mii geavaha reſurſſaidiſ beaktilit, ja mii hálldaſemiin ja ráđdeaddimiin sihkkaraſťa geavahedđjiide beaktilis bálvaluſaid.

Boazodoallohállddahuš galgá ain áŅgiruſſat ovddidit bargoveahka- ja bálkápolitihka, gelbbolaſvuodáloktema, organisaſuvdnaovddideami, ekonomiijaſtivrema, jođiheadđjiovddideami, bargobirraſa, ſiſkkáldaſ jođihandoaimmaid ja IKT. Gelbbolaſvuodáloktema ektui galgá hállddahuš erenomážit vuoruhít ſáme gieloahpaheami bargiide.

Kapihtal 1151 Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái

(1000 kr:n)

Poasta	Doaibma	Salderejuvvon		Evttohus 2008
		Rehketdoallu 2006	bušeahhta 2007	
51	Doarjja Ovdánahttin- ja investerenfondii	40 800	37 300	39 800
72	Doarjja organisašuvdnabargui	5 900	5 900	6 200
75	Gollogeahpedeaddji ja njuolggodoarjagat, <i>sáhtta sirdojuvvot</i>	47 445	47 500	49 200
79	Čálgoortnegat	1 800	1 800	1 800
82	Golut bohccobierggu radioaktivitehta geažil	2 819		
	Submi 1151	98 764	92 500	97 000

Kapihttalii gullet juolludusat čadahit boazodoallošiehtadusa. 2008 rádjái leat kapihttalis maiddái leamaš juolludusat goluid ovddas maid bohccobierggu radioaktivitehta dagaha. Dat juolludus lea 2008 rájes sirdojuvvon kapihttalii 1147 *Boazodoallohálldahus*. Boazodoallošiehtadus oktan boazodoallolágain, lea boazodoallopoltiikka ulbmiliid ja njuolggadusaid olaheami deháleamos doaibmi gaskaoapmi. Das mearriduvvo mo ekonomalaš váikkuhan-gaskaomiid galgá geavahit, ee. boazodoallolága áigumušaid ja mearrádusaid vuodul. Boazodoallopoltiikka ulbmilat ja strategiijat čilgejuvvojit dárkileappot St. prp. nr. 74:s (2006-2007) ja Árv S. nr. 284:s (2006-2007) *Om reindrifstalten 2007-2008, om dekning av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt, og om endringer i statsbudsjettet for 2007*.

Birasgáhttendepartemeanta

(1000 kr:n)

Kap.	poasta	Namahus	Salderejuvvon		Evttohus
			Rehketdoallu	bušeahhta	
			2006	2007	2008
1429	50	Doarjja sámi kulturmitosuođjalusbargguide	2 000	2 000	3000

Kap. 1429 Riikaantikvára, poasta 50 Doarjja sámi kulturmitosuođjalusbargguide

Birasgáhttendepartemeanta joatká sámi kulturmitogáhttenbarggu doarjjaortnegiin. Doarjjaortnet galgá áimmahuššat bajemus kulturmitofágalaš deasttaid sámi kulturmuittuid ja kulturbirrašiid barggus. Poasta evttohuvvu 2008:s lasihuvvot 1,0 milj. kruvnnuin nu ahte šaddá 3,0 milj. kruvnnu. Ruhta galgá eanaš adnot stuorát divodan- ja mátasdoallanbargguide. Ruđaid hálddaša Sámediggi juolludusreivve bokte.

Birasgáhttendepartemeanta lea Sámediggái sirdán válldi kulturmitolága mielde.

Olggosaddán:
Bargo- ja searvadahttindepartemeanta

Almmolaš ásahusat sáhttet dingot
lassigáhppálagaid dán čállagis
čuovvovaš sajis:

Departementenes servicesenter

E-poasta:

publikasjonsbestilling@dss.dep.no

Fákša: 22 24 27 86

www.publikasjoner.dep.no

Prentehusnummir: A - 0020 S

Deaddileapmi 10/2007 - 3500